

नमो तस्य भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्य !

आष्टाङ्ग भूषिण

(नेपालको पहिलो बौद्ध मासिक पत्रिका)

आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भूस्थित लंकाचैत्य

वर्ष २४, अंक ८, ने.सं. १११७ (२०५३) मसिरपूणिमा बु.सं. २५४० इ.सं. १९६६ डिसेम्बर
१९६६

नेपाल न्हापांगु बुद्धधर्मया लयपौ

आनन्दभूमि

सुथालाक पिथनेत ग्राहालि जुइकथं दाँ तका निव्वः (२०००।-)

विशेष चन्दा वियादीगुलि

दाता मण्डु मोतिलानी तुलाधर, न्यत, येँयात

आनन्दभूमि परिवारपाखे— हानं हानं नं थथे हे

ग्राहालि याये फयेमा: घका: कामना यासे सुभाय् देछायाच्चना।

‘आनन्दभूमि’ परिवार

आनन्दकुटीविहार, स्वयम्भू, य

विषय सूची

१. बुद्धवचन-	१
२. सम्पादकीय (नेपालभ्रमण वर्ष १९९८)	२
३. लुम्बिनी शतवार्षिक महोत्सव र चीनिया बौद्ध विहारको शिलान्यास-	३
४. बुद्धधर्म र ऊथान्त-	५
५. भुलिरहेका (ज्ञानमालाभजन)-	७
६. कठिनउत्सव र छोरी-	८
७. A Tribute to Charls Knight-	११
८. ह्लापानिसे थौंतकया बुद्धधर्म-	१२
९. विधुर महाजातक-	१४
१०. बौद्ध गतिविधि-	१५

नेपाल प्रबुद्ध विद्यालय

(नेपालको पहिलो बौद्ध मासिक पत्रिका)

प्रधानसम्पादक
भिक्षु कुमार काश्यप
फो. नं. २७१४२०

सम्पादक

सुवर्ण शाक्य - २१२८५५
अष्टमुनि गुभाजु - २३१२२२

व्यवस्थापक

भिक्षु धर्मसूति - २७१४२०

सह-व्यवस्थापक

तीर्थनारायण मानवधर
फो. नं. २७०३८८

वितरणव्यवस्था

भिक्षु पञ्चामूर्ति - २७१४२०

वितरणव्यवस्था संहयोगी

श्रामणेर पञ्चामूर्ति - २७१४२०

विज्ञापन व्यवस्था

विरतन मानवधर - २१११८५

प्रधानकार्यालय तथा प्रकाशक

प्रानन्दकुटीविहार, स्वयम्भू, काठमाडौं
पो.ब. नं. ३००७, २७१४२०

वर्ष २४ अङ्क ८ ब. सं. २५४० मंसोरपूर्णिमा

बुद्धवचन

फन्दनं चपलं चित्तं दुरक्षिणं दुन्निवारयं ।
उजुं करोति मेधावी उसुकारोव तेजनं ॥

(बुद्धिमान् हृले चंचल, रक्षा गर्न ज्यादै गाहो चित्तलाई बाण
बनाउनेले बाणलाई सोझो पार्न भै आपनो चित्तलाई सोझो
पारिराख्छ ।)

● ● ●
वारिजोव थले खित्तो ओकमोकत उडमतो ।
परिकन्दतिदं चित्तं मारधेय पहातवे' ति ॥

(पानीमा रहेको माद्धालाई स्थूलमा राख्दा जसरी छट्पटिन्छ
त्यसरी नै यो चित्त पनि मारबन्धनवाट छुटाउने बेलामा
छट्पटिन्छ ।)

● ● ●
तीन प्रकारका वितर्कमा आशक्त भई आम्रवनमा बसी ध्यान गर्न
नसक्ने भई फकेका मेघिय स्थविरलाई आफू ध्यानमा जानुप्रधि अरु कुनै
भिक्षुलाई राखेर मात्र स्थान छोड्नु भन्दाभन्दै पनि नमानी खुलुखुरु हिँड्ने
गर्नु भिक्षु भएर पनि चित्तको बशमा पर्नु उचित छैन, चित्त भनेको छिटो
परिवर्तन हुने हुन्छ, त्यसलाई आपनो बशमा राख्नुपर्छ भनी चालिकापर्वतमा
बस्नुभएका शास्ताले यी दुई गाथा बताउनुभएको हो ।

— ● —

नेपालभ्रमण वर्ष १९९८

नेपाल विकासोन्मुख देश हो । विकास चाहन् नेपालको इच्छामात्र नभई आवश्यकता हो । विकासका लागि नेपालले धेरै कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन पनि गरिसकेको छ । केही पक्षमा विकास नभएको पनि भन्न सकिँदैन । नेपालले जर्ने कार्यमध्ये सबभन्दा प्रमुख उद्घाटन समारोह र प्रचार प्रसार रहेको छ । प्रचार प्रसारले गर्दा कामको लागि विदेशीबाट पनि केही आर्थिक सहयोग प्राप्त भएको पनि छ । विदेशी सहायता नभएमा विकासको काम पनि असहाय जस्तै भई सुस्ती हुने हाम्रो अवस्थालाई नजर राख्दा विदेशी आकर्षण नै हाम्रो लागि सबैभन्दा ठूलो भइ भरोसा रहेको लाग्नआउँछ । विदेशी सहायता भनेको डलरको हुने हुनाले नेपालको लागि धेरै पैसा हुने हुँदा विदेशी उपस्थित हुने कार्यक्रममा धेरैको ध्यान गएको छ । यस्ता कार्यक्रम स्पष्टतः भन्ने हो भने आर्थिक सहयोग माग्ने नै उद्देश्य हो कि भन्ने लाग्न आउँछ ।

ई. सं. १९९८ लाई नेपालमा एउटा नौलो वर्षको रूपमा मान्ने कार्यक्रम राखेको छ । यसलाई नेपालभ्रमण १९९८ को रूपमा मान्न लागिरहेको छ । यो कार्यक्रम पनि नेपालप्रति विदेशी आकर्षण नै हो । यो आकर्षण अरू प्रकारको उद्घाटन र प्रचार प्रसार जस्तो नभई दिगोरूपमा विकासको उद्देश्य राखेर गरिएको प्रभावकारी कार्यक्रम मान्न सकिन्छ । यो कार्यक्रम लोभ्याएर आर्थिक सहायता माग्ने कार्यक्रम नभै आफ्नो सीप र इज्जत सहीरूपमा प्रदर्शन गरी देशका ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक स्थलहरूको विकास र संरक्षणको प्रक्रिया जारी राखिएको कुरा जानकारी गराउनु हो । यो कार्यक्रम अन्तर्गत आउने विदेशीहरू आफ्नो खुशीले आपना मुद्रा यहाँ खर्च गर्न र नेपाललाई विदेशी मुद्रा प्राप्त हुने हुन्छ । यसमा माग्नुपर्ने जरूरत छैन । यसैले यो ज्यादै राम्रो कार्य हो, यसलाई सबैले सहयोग पुँयाउनुपर्छ ।

यहाँ पर्यटन स्थल नै आकर्षणको विशेष स्थान हुनेछ । धार्मिक सांस्कृतिक स्थल नै विशेष पर्यटन स्थल हुनेछ । सफाई, होटेल आवास, बाटोघाटो, सुविधाजनक यातायात आदि यसको प्रमुख आकर्षण र पत्यार हुने हुन्छ तापनि ज्ञान र आध्यात्मिक खुराक धार्मिक सांस्कृतिक स्थलबाट दिने हुनाले त्यहाँको सजावट र व्यवस्थामा आयोजकले विशेष ध्यान पुँयाएको देखिन्छ । यहाँनिर एउटा कुरा आउँछ कि धार्मिक र सांस्कृतिक स्थलहरू आकर्षण दिनेको रूपमा विकार पैदा हुने गरी सजावट र व्यवहार पनि हुन जाने हुन्छ । यतातिर ध्यान पुँयाई नेपालीपन जोगाउनु नेपालीको परम कर्तव्य हुनेछ । धार्मिक सांस्कृतिकस्थल पैसाको लोभमा विकृत गराउनु हुन्न । यस्ता स्थल यथार्थ र मौलिकरूपमा स्वच्छ पारी आकर्षक पार्नुसिवाय देखौवाको रूपमा यसलाई प्रयोग गरिनुहन्न । यसतर्फ कार्यक्रम आयोजकद्वारा ध्यान पुँयाउनेछ भन्ने आशा लिइन्छ ।

नेपालभ्रमण वर्ष १९९८

नेपाल विकासोन्मुख देश हो । विकास चाहन् नेपालको इच्छामात्र नभई आवश्यकता हो । विकासका लागि नेपालले धेरै कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन पनि गरिसकेको छ । केही पक्षमा विकास नभएको पनि भन्न सकिँदैन । नेपालले जर्ने कार्यमध्ये सबभन्दा प्रमुख उद्घाटन समारोह र प्रचार प्रसार रहेको छ । प्रचार प्रसारले गर्दा कामको लागि विदेशीबाट पनि केही आर्थिक सहयोग प्राप्त भएको पनि छ । विदेशी सहायतां नभएमा विकासको काम पनि असहाय जस्तै भई सुस्ती हुने हाम्रो अवस्थालाई नजर राख्दा विदेशी आकर्षण नै हाम्रो लागि सबैभन्दा ठूलो भर भरोसा रहेको लाग्नाउँछ । विदेशी सहायतां भनेको डलरको हुने हुनाले नेपालको लागि धेरै पैसा हुने हुँदा विदेशी उपस्थित हुने कार्यक्रममा धेरैको ध्यान गएको छ । यस्ता कार्यक्रम स्पष्टतः भन्ने हो भने आर्थिक सहयोग माग्ने नै उद्देश्य हो कि भन्ने लाग्न आउँछ ।

ई. सं. १९९८ लाई नेपालमा एउटा नौलो वर्षको रूपमा मात्रे कार्यक्रम राखेको छ । यसलाई नेपालभ्रमण १९९८ को रूपमा मात्र लागिरहेको छ । यो कार्यक्रम पनि नेपालप्रति विदेशी आकर्षण नै हो । यो आकर्षण अरु प्रकारको उद्घाटन र प्रचार प्रसार जस्तो नभई दिगोरूपमा विकासको उद्देश्य राखेर गरिएको प्रभावकारी कार्यक्रम मात्र सकिन्छ । यो कार्यक्रम लोभ्याएर आर्थिक सहायता माग्ने कार्यक्रम नभै आपनो सीप र इज्जत सहीरूपमा प्रदर्शन गरी देशका ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक स्थलहरूको विकास र संरक्षणको प्रक्रिया जारी राखिएको कुरा जानकारी गराउनु हो । यो कार्यक्रम अन्तर्गत आउने विदेशीहरू आपनो खुशीले आपना मुद्रा यहाँ खर्च गर्नु र नेपाललाई विदेशी मुद्रा प्राप्त हुने हुन्छ । यसमा माग्नुपर्ने जरूरत छैन । यसैले यो ज्यादै राम्रो कार्य हो, यसलाई सबैले सहयोग पुँयाउनुपर्छ ।

यहाँ पर्यटन स्थल नै आकर्षणको विशेष स्थान हुनेछ । धार्मिक सांस्कृतिक स्थल नै विशेष पर्यटन स्थल हुनेछ । सफाई, होटेल आवास, बाटोघाटो, सुविधाजनक यातायात आदि यसको प्रमुख आकर्षण र पत्यार हुने हुन्छ तापनि ज्ञान र आध्यात्मिक खुराक धार्मिक सांस्कृतिक स्थलबाट दिने हुनाले त्यहाँको सजावट र व्यवस्थामा आयोजकले विशेष ध्यान पुँयाएको देखिन्छ । यहाँनिर एउटा कुरा आउँछ कि धार्मिक र सांस्कृतिक स्थलहरू आकर्षण दिनेको रूपमा विकार पैदा हुने गरी सजावट र व्यवहार पनि हुन जाने हुन्छ । यतातिर ध्यान पुँयाई नेपालीपन जोगाउनु नेपाली-को परम कर्तव्य हुनेछ । धार्मिक सांस्कृतिकस्थल पैसाको लोभमा विकृत गराउनु हुन्छ । यस्ता स्थल यथार्थ र मौलिकरूपमा स्वच्छ पारी आकर्षक पार्नुसिवाय देखौवाको रूपमा यसलाई प्रयोग गरिनुहन्न । यसतर्फ कार्यक्रम आयोजकद्वारा ध्यान पुँयाउनेछ भन्ने आशा लिइन्छ ।

(नेपाली भाषा)

लुम्बिनी शतवार्षिक महोत्सव र चिनिया बौद्ध विहारको शिलान्यास

- भिक्षु सुदर्शन महास्थविर

भगवान् बुद्धको जन्म बैशाखपूर्णिमाको दिन प्राचीन परम्परागत गणना अनुसारको ६२३ इ. पू. मा लुम्बिनीमा भएको थियो । महापरिनिर्वाणको केही समय अगाडि स्वयं भगवान् बुद्धले भन्नुभएको थियो, जहाँ तथागत जन्मनुभएको थियो, जहाँ बोधित्वलाभ भएको थियो, जहाँ पहिलो धर्मचक्र प्रवर्तन भएको थियो र जहाँ परिनिर्वाण भएको थियो, त्यहाँ अद्वालुहरूका लागी दर्शनीय र सम्बेदनीय स्थानहरू भएका हुन् । भगवान् बुद्धको परिनिर्वाणपछि अद्वालुहरूद्वारा चार सम्बेदनीय महान् पवित्र स्थलहरूको यात्रा गर्न थाले । इ. पू. २४६ मा मौर्यसम्राट् अशोकले आपनो राज्याभिषेकको बीसों वर्षमा आपना धर्मगुरु भिक्षु उपगुप्त सहित भगवान् बुद्धको पवित्र जन्मस्थल लुम्बिनीमा तीर्थयात्रा गर्नुभयो र त्यहाँ बुद्धको जन्मस्थलमा भविष्यका लागी हित हुने रूपमा प्रतीक चिह्नकासाथ प्रथम चैत्य निर्माण गर्नुभयो र शिलास्तम्भ खडागर्नुभयो । त्यस अशोक शिलास्तम्भको अभिलेख यस प्रकार छ:-

“देवानपियेन पियदसिन लजिन वीसतिवसाभिसितेन अतनग्रागाच महियाते हिदुधेजाते सक्यमुनीति सिलाविगडभीचा कालापित सिलाभजेच उपापिते हिदमगदंजातेति लुमिनिगामे उबलिकेकटे अठमागियेच ।

देवताहरूका प्रिय प्रियदर्शी (अशोक) राजा राज्याभिषेकको २० वर्षमा आफै सवारी भइबक्स्यो ।

यहाँ शाक्यमुनि बुद्धको जन्म भएकोले दुङ्गाको चिनो राख्न लगाइविसयो र एउटा शिलास्तम्भ पनि स्थापना गरिबिसयो । यहाँ बुद्ध भगवान् जन्म भएकोले लुम्बिनीग्रामलाई बलि प्रयात्राट मुक्त हुन त्रुक्तमगरिबक्स्यो र “अद्वालुहरू” पनि ।

अशोकराठि पनि थुप्रै अद्वालुहरूले लुम्बिनीको यात्रा गरे । सुह चिन च (SHUI-CHING-CHU) को मायादेवी मूर्ति र सिद्धार्थको चरण-चिह्न देखेको वर्णनका अतिरिक्त पाँचौं शताब्दीको प्रारम्भमा फाहियान र सातौं शताब्दीको प्रारम्भिक शताब्दीमा ह्ल्येन-सांग जस्ता चीनिया यात्रीहरूले भगवान् बुद्धको जन्मस्थल पवित्र लुम्बिनीको तीर्थाटन गरेको प्रशिद्ध छ । त्यस्ते १२ श्रौं शताब्दीमा पश्चिमी नेपालका मल्ल रिपु मल्लले लुम्बिनीको तीर्थयात्रा गरे ।

शान्तिका अप्रदूत भगवान् गौतम बुद्धको जन्मस्थल पवित्र लुम्बिनी केही शताब्दीअगाडि अज्ञातवश उपेक्षित भइरहेको थियो । लुम्बिनीको तराइमा अशोकस्तम्भ देखिए । १८६३ मा सेजर जयकर्नपिहले अशोकस्तम्भ भन्ने चिने । अनि सन् १८६६ दिसेम्बर १ तारिखका दिन तत्कालीन नेपालका पश्चिम उत्तर कमाण्डिङ जनरल श्री खड्गशशेषरसेंग भेट्ने जर्मनका पुरातत्त्वविद् डा. एलोइस एण्टोन फुहररबाट अशोकस्तम्भ अभिलेख विश्वमा व्यापकरूपमा प्रचार प्रसार भयो । भगवान् बुद्धको जन्मस्थल यही हो भन्ने लुम्बिनीको

ज्योति फेरि एकपटक जगमगायो ।

लुम्बिनीमा केही पुरातात्त्विक कार्यहरू भए । श्री ५ को सरकारको पुरातात्त्विक विभागबाट समय-समयमा भएको उत्खनन र संरक्षणका कार्यहरूको क्रम-मा लुम्बिनीमा पवित्र तीर्थस्थलरूपमा निर्माण गर्दै, पूजा गर्दै आएको कुरा सिद्धार्थ जम्मसारक मायादेवी मन्दिर आसपासमा भक्तजनहरूले बनाइराखेका स्तूपहरू, विहारहरू, मायादेवीले स्नान गरेको पवित्र पुष्करणी, दक्षिण दिशातिरको तेजो शताब्दी इसापूर्वदेखि तेजो शताब्दी इसापछिसम्मका विहारहरूबाट स्पष्ट हुन्छ ।

लुम्बिनी विकास समिति, श्री ५ को सरकार, पुरातत्त्व विभाग र जागानी बुद्धिष्ठ फे डेरेशनको संयुक्त प्रयासमा बुद्धको जन्मस्थल सिद्धार्थ जम्मसारक मायादेवी मन्दिरको उत्खननमा भगवान् बुद्धले पृथ्वीमा प्रथम चरणस्पर्श भएको पवित्र स्थलमा भविष्यका लागि सबैको हितार्थ धर्मको चिरस्थितिको लागि अशोकले आफ्ना धर्मगुरुको स्वीकृतिका माथ राखिएको पदचिह्न छोपेको चरणाकारको ढुङ्गा । पाइयो । “हिदवृधेजाते सक्य-मुनीति” र “हिदभगवंजाते लुमिनिगामे” उल्लेखित स्तम्भाभिलेख प्राप्ति १६ श्रौं शताब्दीमा जुन पुरातात्त्विक संसारमा ढूलो उपलब्ध भए जस्तै सिद्धार्थले पहिले पृथ्वीमा पाइला टेकेको ठाउंको बिनो शिला पाउनु २० श्रौं शताब्दीको अन्ततिरको जीवित बौद्धसमारकको महानतम पुरातात्त्विक उपलब्धि हो । यस पुरातात्त्विक उपलब्धिले अशोकस्तम्भमा रहेको

अभिलेखको “सिलाविगडभीचा कालापित” को प्रो. फिसर (Prof. Fischer 1903) देखि प्रो. नरमन (Kenneth R Norman, 1994) सम्मको एक शताब्दी लामो पुरानो अर्थाइँको विवाद पनि सधैंको लागि ढुगियो । साथै लुम्बिनीको यस उत्खननबाट मोर्य, शुंग, कुशाण, गुप्तयुगदेखि लिएर सुरक्षार्थ बीसों शताब्दीको निर्माणसम्मको अवशेष स्पष्ट भएको छ ।

भगवान् बुद्धले पहिलो पाइला राखनुभएको पवित्र मूल स्थल पत्ता लागेको उत्साहपूर्ण वातावरणमा अशोकस्तम्भ स्तम्भाभिलेखको अर्थ प्रचार प्रसारमा आएको एकशप वर्ष पूरा भएको उपलक्ष्यमा लुम्बिनी शताब्दिक महोत्सव बनाइएको छ ।

लुम्बिनी शताब्दिक महोत्सवबाट भगवान् बुद्धको जन्मस्थलप्रति समस्त नेपालीको कर्तव्य पालनको एक कदम लुम्बिनी विकास योजना अन्तर्गतका निर्माण कार्य हेर्न धेरेलाई सुप्रवसर दिएको छ । लुम्बिनी विकास योजनाअन्तर्गत यसै १ डिसम्बर १९९६ का दिन ११.३० बजे भित्रराष्ट्र चीनबाट बन्ने “लुम्बिनी चीनिया विहार”को शिलायास कार्य भव्यरूपमा ६५ सदस्यीय चीनिया शिष्टमण्डल सहितले सम्पन्न गरियो । यो लुम्बिनीस्थित चीनिया बौद्ध विहार त्यस्तै नेपाल चीन मैद्री तथा सांस्कृतिक सम्बन्धको प्रतीक बनेछ, जस्तै पेकिङ्गस्थित अरनिकोको श्वेतचंत्य नेपाल चीन मैद्री तथा सांस्कृतिक सम्बन्धको प्रतीक बनेको थियो, बनिरहेको छ ।

— ● —

परिश्रम तथा पराक्रमपूर्वक काममा लीन साधक जब आपनो मनको पुरानो स्वभाव परिवर्तन गर्न सक्षम हुन्छ तब विकार हट्छ र परिणामस्वरूप आनन्दको लहर शरीरमा उठ्न थाल्छ ।

- सम्बोधिको चौथो अंग ‘प्रोतिप्रमोद’

बुद्धधर्म र ऊ थान्त

— कृष्णकुमार प्रजापति
(नगदेश बुद्धिहार)

बुद्धधर्म एक मानवधर्म हो। यस धर्मको प्रतिपादक शान्तिका महानायक महामानव तथागत गौतम बुद्धको जन्म इ. पू. ६२३ को पुष्पपूर्णिमा (बैशाख पूर्णिमा) को दिनमा कपिलवस्तु नरेश शुद्धोदन र मायादेवीको सुपुत्रको रूपमा रमणीय शालोद्यान (लुम्बिनी कानन) मा पवित्र शालवृक्षमुनि भएको सत्य-तथ्य पाली साहित्यबाट स्पष्ट देखापर्दछ। सिद्धार्थ गौतमले २६ वर्षको उमेर इ. पू. ५६४ को गुरुपूर्णिमा (ग्रावाढपूर्णिमा) को मध्यरातमा गृहत्याग गरी महाभिनिष्ठकमण गरी ६ वर्षको विविध तपचर्या गरी इ. पू. ५८८ को पुष्पपूर्णिमाकै दिनमा बोधिज्ञान प्राप्त गर्नुभयो। यसरी दुर्लभ एवं मध्यममार्गी व्यावहारिक जीवनोपयोगी सम्बोधिज्ञानको प्रथमपट इ. पू. ५८८ कै गुरुपूर्णिमा (ग्रावाढपूर्णिमा) को दिनमा पञ्चभद्रवर्गीय भिक्षुहरूलाई धर्मपदेश गर्नुभएकोले उक्त दिनलाई बौद्धजगत् र पाली साहित्यमा विशिष्ट स्थान अङ्गूष्ठ गरिएको छ जुन दिनलाई “धर्मचक्र प्रवर्तन दिवस” भनी विश्वप्रसिद्ध छ।

तथागत बुद्धको गृहत्याग महाभिनिष्ठकमण दिनदेखि नै नर्था संस्कारको थालनी भयो भन्नु अतिशयोक्ति नहोला। सम्पूर्ण मानव जगत्को कल्याण र हितका खातिर अमण—संस्कार र संस्कृति अपनाई वहाँले ५१ वर्षको जीवनकाल बहुजन हिताय, बहुजन सुखायमा समर्पित गरी देशदेशान्तर परिक्रमण गरी इ. पू. ५४३ को पुष्पपूर्णिमाकै दिनमा छिमेकी मुलुक भारतको कुशिनग रमा “महापरिनिवर्ण” हुनुभयो।

आनन्दभूमि

तथागत बुद्धले पत्तालगाउनुभएको धर्म भनेको हेतुद्वारा निर्मित स्वभावधर्म हो। वहाले पत्तालगाउनुभएको आर्यसत्य भनेको “बार आर्यसत्यहरू हुन्— यस संसारमा दुःख छ, दुःखको कारण छ, दुःखको निवारण हुन्छ, दुःखको निवारण गर्ने उत्तम मार्गहरू छन्। ती दुःखको निवारण गर्ने आठवटा उत्तम मार्गहरूलाई नै “आर्यअष्टाङ्गिकमार्ग” भनिन्छ। यही आर्यअष्टाङ्गिकमार्ग नै मध्यममार्ग भन्ने गरिन्छ। यसरी मध्यममार्गहरू कमशः आठवटा यसप्रकार छन्— सम्यक् दृष्टिट, सम्यक् संकल्प, सम्यक् वचन, सम्यक् कर्म, सम्यक् जीवन, सम्यक् व्यायाम, सम्यक् स्मृति र सम्यक् समाधि। यी आर्यअष्टाङ्गिकमार्गलाई अझ सरल ढङ्गले तीन खेमाको रूपमा विभक्त गरिएको छ— शील, समाधि र प्रज्ञा।

शीलभित्र तीनवटा मार्गहरू छन्— ती हुन्, सम्यक् वचन, सम्यक् कर्म र सम्यक् जीवन।

समाधिभित्र पनि तीनवटा मार्गहरू पर्दछन्— ती हुन्, सम्यक् व्यायाम, सम्यक् स्मृति र सम्यक् संकल्प।

प्रज्ञाभित्र बाँको दुइवटा मार्गहरू रहेकाछन्— ती हुन्, सम्यक् दृष्टि र सम्यक् संकल्प।

बुद्धधर्म र दर्शनको भौतिक सिद्धान्त र आधार अनित्य, दुःख, अनात्म र प्रतीत्यसमुत्पादका सिद्धान्त हुन्। प्रतीत्यसमुत्पादको सिद्धान्त भनेको कार्य कारणको सिद्धान्त हो, हेतुबाद हो। हरेक घटना र वस्तुको पछाडि कारणहरू लुकेका हुन्छन्। विनाकारण कुनै घटना र वस्तुको उत्पत्ति हुन्दैन।

बुद्धधर्म र दर्शनले यस भौतिक संसार अनित्य

छ, दुःखे मात्र सत्य हो भनी आत्मवादमा विश्वास गदैन
र अनात्मवादलाई अज्ञीकार गर्दछन्। अग्निको धर्म
जलन्, जलाउनु र खागपार्नु हो भने पानीको धर्म
भिजनु, भिजाउनु, बग्नु र बगाउनु हो। ती दुबै तत्त्व-
हरूले कुनै किसिम र प्रकारको भेदभाव, पक्षपात गदैन,
ती तत्त्वहरूले कुनै पक्ष लिंदैन। त्यसे गरी मनुष्यको
स्वभावधर्म हो मनुष्यत्व प्रकट गर्नु, मानवस्वभाव हो
मानवता प्रकट गर्नु। एक हृदयले अर्को हृदयसंग आत्म-
सात गर्न जान्नु र सक्नु। एक मानिसले अर्कोलाई
मानिसको रूपमा सत्कार गर्नु, आदर गौरव राख्नु, पक्ष-
पात नगर्नु। एकले अर्कोलाई अन्याय, अत्याचार, दमन,
उत्पीडन र शोषण नगर्नु ने बास्तवमा मानवधर्म हो।
यस ब्रह्माण्डको सिङ्गो समाजमा नभएपनि एकाध व्यक्ति-
त्वहरू युगले नजन्माएको पनि होइन। बेलाबखतमा
महापुरुष, युगपुरुषहरूको जन्म भएकै थिए। त्यो एकल
भएपनि तारामण्डलमा देखापरेका ध्रुवतारा जस्तै चह-
किलो ताराको रूपमा यस धरतीमा अवतरण भएआएको
मानव इतिहास जिउंदो जाग्दो साक्षी सबूद भेदिएको
छ। त्यसे क्रममा महापुरुष र युगपुरुषमा एशिया महा-
देशकै सदस्य राष्ट्र 'म्यानमार' (बर्मा)का कुट्टीतिज्ज,
एशियाली मुलुकका विद्वान्, संयुक्त राष्ट्रसंघका तेलो
महासचिव ऊ थान्त एक समर्पित बौद्ध हुनुहुन्थ्यो।

महापुरुष ऊ थान्त १६ वर्षको उमेरमा आपना
पिताको देहान्त भएपछि सम्पूर्ण पारिवारिक भार र
परिवारको भरणपोषणको जिम्मेवारी आपनो काँधमा
आएकोले त्यहाँदेखि लगातार १६ वर्षसम्म विद्यालयमा
शिक्षण पेशा अपनाई साधारण जीवन व्यतीत गर्नुपरेका
व्यक्तित्वले पछि एकजना नामूद कुट्टीतिज्ज भई दशवर्ष-
सम्म संयुक्त राष्ट्रसंघको महासचिव हुनुभएको थियो।
त्यसे अवधिमा उहाँले लुम्बिनी काननको भ्रमण गर्ने

पवित्र ऐतिहासिक सुग्रवसर प्राप्त गर्नुभयो। शान्तिका
महानायक तथागत बुद्धको पावन जन्मभूमि 'लुम्बिनी'
को विकास कार्यक्रमको सूचपात गर्न संयुक्त राष्ट्रसंघमा
प्रस्तुत गर्नु र उक्त विकास कार्यक्रमको प्रारम्भिक कार्य-
को थालनीमा टेवा पुन्याउने वहाँ प्रथम व्यक्तित्व हुन्-
हुन्थ्यो। ऐतिहासिक धार्मिक स्थल 'लुम्बिनी' को पहि-
चान, विकास र महात्मका खातिर प्रसिद्ध बौद्ध सन्नाट-
अशोक र कनिष्ठले जस्तै आधुनिक समयमा भगवान्
बुद्धको महापरिनिर्वाणको २५०० वर्ष पश्चात् लुम्बिनी-
बाट धेरै किलोमिटर टाढाको म्यानमारमा जन्मनु-
भएका महापुरुष ऊ थान्तले विश्वप्रशिद्ध जापानी आकि-
टेक्ट इञ्जिनीयर डा. केझो टाङ्गेद्वारा डिजाइन
परेको 'लुम्बिनी विकासको गुरुयोजना' उहाँकै जीवन-
कालमै कार्य शुभारम्भ गरिनु बुद्धमंसा भएका कर्म-
सप्त्रहको अनुपम उदाहरण हो भनी मान्यपर्दछ।

आजमन्दा २८ वर्षाधिक संयुक्त राष्ट्रसंघको तेलो
महासचिवको हृसियतमा कार्यरत हुनुभएको बेलामा
सन् १९६७ को अप्रिल महिनामा महापुरुष ऊ थान्तले
नेपालको आौपचारिक भ्रमण गर्नुभएको थियो। त्यसे
क्रममा इ. सं. १९६७ अप्रिल १४ तारिखको दिनमा
वहाँले यस पवित्र भूमिमा पाइला टेक्नुभएको थियो।
अतः अप्रिल १४ तारिख भनेको अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध जगत-
को निमित्त ज्यादै सुखद दिन थियो भने अर्कोतिर त्यही
दिन अर्थात् अप्रिल १४ तारिखको दिनमा विश्वप्रशिद्ध
बौद्ध विद्वान् महापण्डित राहुल सांकृत्यायनले ७० वर्षको
उमेरमा आपनो भौतिक देह छोड्नुभएको थियो। यस
अर्थवाट रोदन र कन्दनको दिन पनि भयो। अर्को अर्थ-
मा भन्ने हो भने उक्त दिन बौद्ध जगत्‌मा सुखद र दुखेसो-
को मिलनबिन्दु थियो, हर्ष र आँसुको मिलनको दिन
थियो। विश्वप्रशिद्ध बौद्ध विद्वान् महापण्डित राहुल

सांकृत्यायनको दुखान्तको चौथो वर्षको दिनमा ने महा-
पुरुष ऊ थान्त लुम्बिनी विकासको सोच विश्व समुदायमा
प्रस्तुत गर्नुभएको थियो र आजसम्मको लुम्बिनी विकास-
को श्रेय र शुभदिन भनेकै अप्रिल १४, १९६७ को दिन
थियो ।

इ. सं. १९६१ अप्रिल १४ तारिखको दिनमै
बौद्ध जगतमा अविस्मरणीय व्यक्तित्वको जन्म छिमेकी
मित्राराष्ट्र भारतको महाराष्ट्र प्रान्तको रत्नगिरी जिल्ला-
को अस्वादे गाउँमा भारतको संविधान निर्माता, अचूट
जातिका प्रणेता, विश्वप्रसिद्ध बौद्ध विद्वान् दार्शनिक डा.
भीमराव अस्वेढकर जस्ता महापुरुषको रूपमा भएको
थियो । त्यसेले अप्रिल १४ भनेकै महापुरुषहरूको मिलन
र बिठोडको संगमस्थल र दिन ने भएको थियो । यसर्थ
उक्त दिन बौद्ध जगतमा अति पुनीत थियो भने सोही
दिनमा ऊ थान्त जस्ता महापुरुषले लुम्बिनीमा अमण
गर्नु भनेको बौद्ध इतिहासमा स्वर्णक्षिरबाट अंकित हुने
दिनमा रूपान्तरित र संरक्षित हुने दिन थियो । पूर्व
महासचिव ऊ थान्तले लुम्बिनीअमण पश्चात् सारगमित
उद्गार व्यक्त गर्नुभएको रहेछ—“मगवान् बुद्धको जन्म
स्थल लुम्बिनीको निमित्त मंले केही गर्न सक्ने भने मलाई
संयुक्त राष्ट्रसंघको महासचिव भएको भन्दा पनि बढी
संतुष्टि हुनेछ ।” यो उद्गार उहाँको महान् ताको अनु-
पम उदाहरण हो र उहाँको महान् ताको प्रतिविम्ब नै
थिए ।

अझ उहाँले स्पष्ट ढंगबाट अप्रिल १४ को महत्त्व
जाहेर गर्नुभएको थियो जुन उहाँले सन् १९७१ मा
“View from the U.N.” भन्ने पुस्तकको पृ. ४१७
मा लेखनुभएको थियो— “मेरो जीवनको एक अत्यन्त
महत्त्वपूर्ण दिनमध्ये १४ अप्रिल १९६७ पनि थियो ।”
यसरी बुद्धधर्म र दर्शनको मर्मलाई बुझेका महापुरुष

(ज्ञानमालाभजन)

भूलिरहेका

- भिक्षु महाप्रजा

मनमोहमा भुलेका हे संसारवासी
चैतन्य छँदा पनि ज्ञान शून्य भएका ।

गुरुजनको गुण थाहानपाएका
सार नभएको खाई मायामा पत्केका ।

उठेमा वा सुतेमा पनि चौबीसौं घण्टा
रतीको बाण लागी सुखै छैन चित्तमा ।

ज्ञान छैन नरको कति मूर्ख भएका
भन्न खोजेको त केवल आफ्नै भाषामा ।

अहो ! बोधिज्ञानमात्र हो, सुख प्राप्तिमा
ध्यानबाहेक अरु केही छैन मनमा ।

सुखको रसपान के हाँ हेर मनमा
प्रजावाहेक अरु छैन ग्रो संसारमा ।

अनु० दिव्यरत्न तुलाधर

— ● —

निवतंमान महासचिव ऊ थान्त दूरी र देशको हिसाबमा
धेरै टाढा रहे तापनि, आस्था, भावना र शङ्काको
कारणबाट अति नै सावीप्यमा थिए र उहाँले नै नेपाल
र लुम्बिनीको गौरव उच्च र बुद्धधर्म र दर्शनको प्रति-
ष्ठामा अभिवृद्धि गर्ने कार्य गर्नुभएको थियो ।

कठिनउत्सव र छोरी

- विश्व शाक्य, पोखरा

प्यारी छोरी !

तिमी हिजो घर आएको थियो रे, तिझो पाजुघरकी ग्रजिले भन्दै हुनुहुन्थयो । हामी (कांछी हजुरआमा र म) कहाँ गयो भनेर सोढै थियो रे । विहारमा कठिनउत्सवको कार्यक्रम भएको हुँदा त्यही जानुभएको छ भन्दा तिमीले कठिनउत्सव भनेको के हो भनेर सोध्यो रे । तिझो हजुरआमले जवाफ केही दिनुभएनछ । म कार्यक्रम सकेर घर आउँदा तिमी स्कूल गइसकेकी रहिछ्यो । स्कूलबाट फर्कंदा पनि तिमीलाई भेट्न सकिन । कामले म बाहिर गएको बेला परेछ । कठिनउत्सवबारे जान्ने तिझो चाहनाप्रनुसार यसबारे तिमीलाई जानकारी हेतु लेखदैछु ।

छोरी, हिजो कठिनउत्सव समारोहको क्रमसा कठिनउत्सव सुसम्पन्न गर्ने काठमाडौंबाट आउनुभएका भिक्षुहरू (चारजना) मध्ये धर्मसूतिले भन्नुभएप्रनुसार कठिनदान उत्सव भगवान् बुद्धको समयदेखिने सुभारम्भ भएको थियो । भगवान् बुद्धको पालामा शुशुरुमा वर्षावास (आषाढपूर्णिमादेखि आश्विनपूर्णिमासम्म) बस्ने चलन थिएन । वर्षात् को बेलापनि झरिपानोमा रुझदै भिजदै के गाउँ, के शहर भिक्षुहरू भिक्षाटन र धर्म प्रचारको क्रमसा हिँड्ये । यसले भिक्षुहरूलाई शारीरिक कष्टमात्र हुने नभई वर्षावासमा जताततै सलबलाउने किराफटचाड्चालाई पनि अधिक मात्रामा कुरचन गई हानि नोकसानी हुन गे गृहस्थहरूबाट आलोचना हुन थालेपछि सो कुरा भगवान् बुद्धसमक्ष पुगेपछि भगवान् बुद्धले तत्काल वर्षावासको नियम दनाउनुभएको हो । वर्षावासको बेला भिक्षु भिक्षुणीहरू आ-आपनो विहारमा

तीन महिनासम्म धर्मसाधनामा साधनारत रहन्छन् । यी तीन महिनासा उपासक उपासिकाहरूले विहारम भोजनको व्यवस्था गराउनुका साथै आपनो अनुकूलको समय विहारमा गे भिक्षुहरूबाट धर्म अवण पनि गर्ने हुन्छन् । यसरी तीन महिनासम्म अधिष्ठानपूर्वक वर्षावास गरेपछि आश्विनपूर्णिमाको दिनमा वर्षावासको अधिष्ठान समापन हुन्छ । नवावास समापन भएको महिनादिनभित्र (आश्विनपूर्णिमादेखि कार्तिकपूर्णिमासम्म) कठिनदान ग्रथति कठिनउत्सव गर्ने कार्यक्रम हुन्छ ।

छोरी, भन्तेको भन्नुभएको यो महिनादिनभित्र कठिनदान गर्न सकेन भने लाखों करोडौंको सम्पत्ति सकेर कठिनदान गर्नु भनेपनि त्यो सम्भव हुँदैन र फेरि कठिनदान अन्य अरू सम्पत्ति दान जस्तो ज्ञतिखेर जे चाहो त्यो दिन नमिल्ने रहेछ । ज्ञतिखेर जसलाई जे चाहो त्यो पनि दिन नमिल्ने रहेछ । कठिनदान गर्न मुख्यतया तीनवटा कुरा पूरा भएकै हुनुपर्दौ रहेछ । ती तीनवटा कुरामा एउटामात्र अपूरो भएपनि कठिनउत्सव सम्भव नहुने रहेछ ।

छोरी, तिझो मनमा जिज्ञासा उठ्यो होला, ती तीनवटा कुरा के होलान् भनेर । तो तीनवटा कुरा हुन्- जुन ठाउँ वा गाउँको उपासक उपासिकाले कठिनदान गर्न इच्छा राख्दै त्यस गाउँ वा ठाउँमा कुनै बौद्ध भिक्षुले वर्षावास गरेको हुनुपर्दैछ । दोब्बो कुरा कठिनदान कार्यक्रम वर्षावास सकिएकै महिनादिनभित्र हुनुपर्दैछ । तेलो कुरा कठिनदान दिन भिक्षुसंघ हुनु अनिवार्य छ । भिक्षुसंघ कम्तिमा पनि पाँचजना भिक्षु

हनैपर्दछ । यसरी यो तीनवटा कुरा पूरा हुन सक्ने स्थितिमा मात्र कठिनदान हुन सम्भव रहन्छ । त्यही भएर छोरी हामीकहाँ पोखरामा श्रद्धानन्द भन्ते र सुभद्र भन्ते दुइजना मात्र हुनुभएको र कठिनदान गर्न घटोमा पनि पाँचजना भिक्षु चाहिने भएको हुँदा काठमाडौंमा कुमार भन्तेमार्फत् भिक्षु महासंघबाट चारजना भिक्षुहरू पठाइदिन अनुरोध गर्यो । काठमाडौंबाट चारजना भिक्षुहरू आइदिनुभयो र यो कठिनउत्सव सुसम्पन्न भयो ।

कठिनदान जोकोहीले चाहूँदेमा, गर्न सक्नैन । त्यसे भएर पनि यसको नाम ‘कठिन’ भनेर राखिएको हो । जसको श्रद्धा दृढ़ छ, चित्त दृढ़ छ, त्यस्ता दृढ़ संकलित व्यक्तिहरूले मात्र यो कठिनदान गर्न सक्दछ । भगवान् सिद्धार्थ गौतम बुद्ध हुनुभन्दा धेरै जुनिग्राहिभ भगवान् विपश्ची बुद्धको पालामा सुमेघ नामको परिव्राजक हुन्हुँथ्यो । उहाँले ‘बुद्ध’ हुने इच्छा राखी एकदिन भगवान् विपश्ची बुद्धलाई यस्त कठिनदान गर्नुभएको थियो । सुमेघ ब्राह्मणको त्यो तीव्रसंकल्पलाई मन्त्र गरी भगवान् विपश्ची बुद्धले ‘भद्रकल्पमा तिमी गौतमबुद्ध हुनसक्नेछो’ भनेर सविध्यवाणी गर्नुभएको थियो । त्यसैले यो कठिनदानमा त्र्यतिविध्वन अठोट र दृढ़तंकल्प हुने हुँदा यस दानले दातामा तीव्ररूपमा धर्मचित्तको अभिवृद्धि हुन्छ ।

छोरी, दान धर्म अभिवृद्धिको मूल अङ्ग हो । मानिस आसक्तिको कारणले नै दुःखी हुन्छ । जति धेरै आशक्त हुन्छ उति धेरै दुःख पाउँछ । दानले मान्छेलाई आसक्तिबाट विमुख गर्दै लैजान्छ । जब जब मानिस आसक्तिबाट विमुख हुँदै जान्छ उति ऊ धर्मतिर अभिमुख हुँदैजान्छ । त्यसैले दानलाई बढी महत्त्व दिइएको हो । शुशुरुमा मानिसले दान दिनुपर्वा आफूसँग

बचेखुचेको वा बढी प्रयोग नहुने वस्तु कसैलाई दान दिन्छ । जब त्यस व्यक्तिमा दान दिने संस्कार बढावै जान्छ उसले आफूलाई अलि अलि कामलाग्ने वस्तु पनि दान दिन हिचकिचाउँदैन । हुँदाहुँदा दानमा ऊ यत्ति अभ्यस्त हुन्छ कि आफूलाई कामलाग्ने भनेर राखेको वस्तु पनि दान दिन हिचकिचाउँदैन । अन्तमा एकदिन यस्तो दिन पनि आउँछ त्यस व्यक्तिले आफूलाई नभेन्हुते वस्तु समेत बहुजनहित र बहुजन कल्याणको लागि दान दिन पछि हट्दैन । यही नै मानिसमा हुनुपर्ने अनाशक्तिभाव हो । यही नै मान्छेले बुझनुपर्ने अनित्यभाव हो । जब जब मानिसमा अनित्यभाव बोध हुँदै जान्छ ऊ अनाशक्त हुँदै जान्छ र एकदिन निर्बाणगामी हुन्छ ।

तर हात्रो समाजमा दुःखपूर्वक भज्यपर्छ धर्मको नाममा व्यापार चलिरहेको छ । दानको नाममा व्यापार चलिरहेको छ । नामको लागि दान दिने होड चल्छ । नरात्रो काम लुकाउन दान दिन्छन् । दानी कहलाउँछन् । दानको अर्थ यो होइन । धेरै पैसा खर्च गरेर मन्दिर, विहार, चैत्य बनाउँदैमा दानी होइन । त्यो सम्पत्ति दान पनि हुँदैन जुन दानमा केही पाउने चाहना हुन्छ । निस्वार्थ र चाहनारहित भएर दिएको मात्र दान हुन्छ । त्यो दानले चित्तलाई शुद्ध तुल्याउँछ । चित्त शुद्धि नै सर्वभन्दा ठूलो सम्पत्ति हो, सुख प्राप्तिको लागि । दुःख विमोचनको लागि ।

यसे प्रसङ्गमा कठिनदानको उत्सव आयोजना गरेर पोखराको मैत्रीसंघले जुन पुण्य सचयको कार्य गर्यो त्यस कार्यले मैत्रीसंघको मात्र नभएर समग्र पोखरावासीहरूकै लागि पनि कल्याण गरेको छ भनेर मात्र भयो ।

छोरी, कठिनदानले हामी दान गर्ने दाताहरूलाई मात्र पुण्य प्राप्त हुने नभै भिक्षुसंघ र भिक्षुहरूलाई पनि

प्रत्यक्षतः अप्रत्यक्ष थुप्रं फाइदा हुने कुरा पनि भन्तेले बताउनुभयो । एउटा कुरा मलाई सारे मनपःयो । भन्तेले भन्नुभयो- वष्विवासमा बस्नुभएको जुन भन्तेलाई कठिनदान गरिएछ त्यो दान गरिएको कठिनचीबर कति समय हो दान पाएको भिक्खुले आफूसँग वा नजिक राख्नुपर्ने हुन्छ रे । त्यो कठिनचीबर आफूसँग रही-रहन्जेल भिक्खुहरूमा एउटा जिम्मेवारी बोध भैरहन्छ रे । यसले गर्दा भिक्खुहरू आपनो इर्पिथमा उत्साहपूर्वक लागिरहन ठूलो प्रेरणा मिल्दछ रे । यो कुरा सुन्दा म सारे रोमाञ्चित भए । हामीले गतिले काम गरेका रहेलाई भन्ने लायो ।

हामीले हिजो विहान ठीक ७.३० बजे कठिनदान उत्सवको कार्यक्रम शुरु गर्ने भनेका थियो तर कराउदा कराउदै पनि १० मिनेट ढाँलो भयो । ६ बजे कार्यक्रम सबै भनेको पाउने ६ बजे ने सकियो । कार्यक्रम १० मिनेट ढीलो शुरु भयो १५ मिनेट चाँडे सकियो हिसाब बराबर ।

कार्यक्रमको शुरुमा काठमाडौंबाट प्राउनुभएका भिक्खु कीतिज्योतिसमक्ष शीलप्रार्थना भएपछि बुद्धपूजा भयो र कठिनदानको कार्यक्रम शुरु भयो । कठिनदानसँग अष्टपरिष्कार दानको कार्यक्रम पनि भयो । अष्टपरिष्कार दानग्रन्तर्गत भिक्खुहरूलाई नभैनहुने आठप्रकारका सामान राखिएका हुन्छन् जसमा त्री चौबर (तीनवटा चौबर ओढ्ने चौबर, भित्र लगाउने चौबर, अघि पछि लगाएर हिँड्ने चौबर), लुगा सिउनाका लागि सियो, धागो, पानी छान्ने समाल वा जालीदानी, भोजन मानेर खानको लागि पिण्डपात्र, लुगा कस्तको लागि कमर-पेटी हुन्छन् । अष्टपरिष्कार दान गर्न पनि भिक्खुसंघ

हुन जल्लरी पर्दछ । पाँच वा पाँचभन्दा बढी भिक्खुहरू भएको कुनैपनि ठाउंमा (विहारमा वा गृहस्थहरूको घरमा) अष्टपरिष्कार दान गर्न सक्दछ । कठिनदानमा ज्यैं भिक्खु बसेको विहारमै वा वष्विवास सकिएको महिनादिनभित्र दान गरिहाल्नुपर्ने बाध्यता यसमा छैन ।

छोरी ! कार्यक्रमको अन्तमा धन्यवाद दिने क्रममा मैत्रीसंघ पोखराको अध्यक्षको हैसियतले कुनै पनि जात-जाति, भाषाभाषी, लिङ्ग-धर्म-सम्प्रदायका मानिसहरूलाई बुद्धशिक्षायनुसार मैत्रीपूर्वक एउटै सूक्ष्मा उठने उद्देश्य मैत्रीसंघको रहेको बताए । यस कार्यक्रमको लागि जलपानको व्यवस्था धर्मशीला बुद्धविहारका उपसिकासंघले गरेकोमा उनीहरूलाई विशेष धन्यवाद द्यक्त गरे । जसले सहयोग गर्दा उनीहरूलाई धन्यवाद दिन र प्रशंसा गर्नमा कन्जस्थाई गर्न हुन्न भन्ने मेरो धारणा रहेको छ ।

यो कार्यक्रमलाई मैत्रीसंघका सचिव गोविन्द काका, सदस्यहरू सुनीता निनी, हरिमाया निनी, लोकमान काका, रविन्द्र काका, दीपकलाल काका र नीलकण्ठ काकाहरूले खूब काम गर्नुभएको थियो । तिमी पनि ठूलो भएपछि यसरी ने मन लगाएर काम गर्नुपर्छ है छोरी । काम गरेर मानिस कहिल्यै सानो हुँदैन । मानिसले आफूलाई प्रपेंर जति धेरै काम गर्न सक्छ उत्ति महान् बन्दै जान्छ । महानतारहित भएर ठूलो हुनुमा ठूलो हुनुको कुनै अर्थ हुँदैन । त्यसले छोरी, तिमी सानी हुनु तर महान् बन्ने कोशिश गर्न् ।

तिमीलाई माया गर्ने
तिम्रो हजुरबा

(English Language)

A Tribute to Charls Knight

-Sukha Deva Dangol

(Charls Knight was a typical Australian who was the President of the Buddhist Federation of Australia, Sydney, New South Wales; during 1970's. He was then very active Buddhist whose efforts to federate the Buddhist Societies of Victoria, Melbourne; Adelaide S. A.; Brisbane, Queensland; Perth, W.A.; etc. were quite commendable)

As one of the homo sapiens inspired by Charls Knight to try to be a good Buddhist I am deeply saddened to hear of his passing away (Dec. 1975 issue of Metta). He was not only a typical Australian but also the champion of the Buddhist Federation of Australia, and his passing away is a tremendous loss not only to Australia but to the whole Buddhist world. People say "An idle brain is the devil's workshop". He was never idle and consequently he was much younger in heart than in age. In his life time he proved that distance is no bar to succeed in anyone's enterprise. He wanted to give me an ancient Buddha Rupa, knowing that it would be treated with reverence and respect. He posted it to me while I was in the U. K. I certainly will revere the Rupa as long as the interval between birth and death lasts for me. On my return home my wonderful grandma Shreemati Nani Beti who is 92 years old saw the Rupa and said "Oh, the Rupa is very, very, very old in pure Nepal Bhasa and must be venerated every day rather than kept in a room as a showpiece." So the Rupa got the topmost floor or Puja Kotha (Worship Room) in our home. I was happy to let Charles know of this. According to an article on Positive Thinking by Judith Lead (p. 4, Dec. '75 METTA) "Once greed, hatred and delusion are totally extinct within the mind, and in their place generosity, loving kindness and wisdom have grown to their fullest extent, Nirvana has been attained. All of this is possible in this very life." I feel certain that Charles attained Nirvana in his life time. He was a teacher, who taught me of Nepal as a nation, the birthplace of the Buddha, and a Natural Paradise in both letter and spirit, and not just a make believe one. If I can take this vision till my passing away also, I am certain that I will succeed in my enterprise of turning a factor of ignorance into a factor of safety no matter how small. Charles Knight radiated inspiration to me, even when we were 13,000 (Thirteen Thousand) miles apart, through the medium of his letters. May his radiation spread around the world so that the wheel of life turns round & round so as to give mankind the best in the world.

**

न्हापांनिसे थौंतकया बुद्धधर्म

- बुद्धाचार्य शाक्य

बुद्ध, बुद्धधर्म व संघया खँय् अनेतनेगु खैं ह्लायेगु, चवयेगु अथेहे वाखं कनेगु ज्या थौंजक मखु ह्लापांनिसे जुयावयाच्चंगु दु। उजोगु न्हागुहे खैं दुगु खःसानं बुद्धपिसं वियावकूगु उपदेश व कनावगु शिक्षात छहासिनं मेहूसित कनाः न्यंकाः बाय् थुइकाः युग्युपतक म्वाकेगु यानावयाच्चंगु दु। ह्लापांनिसे थौंतकया बुद्धधर्म इवहे कथं थहां वनाच्चंगु दु। ह्लापांनिसे थौंतकया बुद्धधर्मया दुने पंगलःत नं विहांवःगु दु। हाकनं बुद्धधर्मयात न्हंकाः अनेतनेगु काल्पनिक व रुढी धर्मत विकावयाच्चंगु नं दु तर सत्य हे जुइ धइगु बुद्धधर्मया मूलगु आदर्श-कथं आदिनिसेयेगु बुद्धधर्म खनेदयेक वा मदयेक थौंया बौद्धमार्गीपिसं छचलावया हे च्चंगु दु।

आदिनिसे थौंतकया बुद्धपिनिगु गुणयात लुम-केगु व इमिगु उपदेश व शिक्षा प्रयोग यायेगु ज्या थौं-तक नं जुयावयाच्चंगु दु धाःसा श्व लिपातक नं न्हानाहे वनी धइगु खैं सत्य जुयाच्चंगु दु।

बुद्धपित युगकथं देव, शास्ता, जगत्गुरु, तथा-गत सम्यक् बुद्ध, सम्यक् सम्बुद्ध, मुनि, मुनीश्वर, मुनी-शेश्वर, मुनीन्द्र आदिया नामं सम्बोधन यायेगु यानावया-च्चन। विशेषयानाः दीपंकर बुद्धयात सम्यक् देव, सम्यक् बुद्ध, सम्यक् सम्बुद्ध धकाः प्रणाम याइगु जुल। अथेहे गौतम बुद्धयात तथागत व बुद्ध धकाः हे उपो धाइगु थौंया विश्वय नेपालया पिने च्चंपि राजनेतातय्सं महा-मानव, महात्मा व शान्तिया अप्रहूत धकाः गौतम बुद्ध-यात धाइगु यानावयाच्चन। आदिनिसे थौंतकया बुद्ध-धर्म स्वयेवलय् थुगु धर्म युग्युगनिसे विकसित जूगु व

इवहेकथं मानवमात्रयात शान्ति, सुख व समृद्धिया लैंपुइ. यंकाच्चंगु खनेदु। सत्य, यथार्थ व व्यावहारिकतायात छचलाः मनूसावयात मनू जुइगु व मनुखं मनूतय्त उपकार व सेवा यायेगु दकलय् ह्लापां पिहां वःगु धर्म हे बुद्धधर्म खः धकाः आपासिनं हनावयाच्चन।

पुथ्वीइ गुलिनं मनू जन्म जुइ इमिसं छु याये ज्यू छु याये मज्यू अवयानापं खः मछु, ज्यू मज्यू, त्यः मत्यः गथे सिङ्के, थुइकेमाःगु ज्ञान बुद्धधर्मं व्यगु कारण बुद्धधर्मवाद बुद्धिवाद र ज्ञानवाद धकाः आदि युगनिसे मानय् यानाच्चन। भूत, प्रेत, राक्षस, दैत्य, गन्धर्व, नाग व पशु आदि स्वभावया मनूतय्त ज्ञान बियाः उद्वार याइगु बुद्धधर्म धकाः थौंया बुद्धिजीवी-पिसं मानय् यानावयाच्चन।

मनूतय्गु निति नैतिक चरित्र, अनुशासन मदयेकं धर्मया भावना नं दहमखुगु जुल। उकि बुद्धधर्मया दर्शनं नैतिक चरित्र व अनुशासनयात विकास यायेगु पाखे तिजः वियावयाच्चन।

मनूत जन्म जुइकथं सीनं माःपि खः। अथेहे लवगी र वृद्ध नं जुइमाःपि खः। प्रकृतिया थुगु नियमय् गुलिन प्राणीपि दुईपि दक्ष थःथःगु स्वभावकय जन्म, लवगि, वृद्ध व मृत्युनाप ल्वाना हे वयाच्चंगु दु। जन्म-निसे मरणतकया दुने मनूतसे अकुशलया ज्या मयायेमा धकाः धर्मया नौति नं दयेकेगु यात।

बुद्धधर्मयागु विशेषता सुनं द्वाःपिसं थःत तरय् याइ धइगुपाखे मर्वंसे थःत थम्हं हे तरय् यायेगु वाय तरय् जुइगु ज्या थः म्वानाच्चंगु इलय् हे ज्ञान व बुद्धि

खंका: यायेमाःगु खः । थम्हं मखुगु ज्या, पाप, अपराध बाय् दोषयागु कर्म यात धाःसा उकिया फल थम्हं हे भोग यायेमाःगु धका: बांलाक वयनातल । थवहे ल्याखं बुद्धर्मं मनूमात्रया मंका:गु धर्म जुयाः हे मवानाच्चवेक्त ।

बुद्धिं छंह्य व जिह्वा धका: विवादया दुने गवले लाःगु मदु । बुद्धिं अथे जन्म जुइपि नं मखु । थौतकया ल्याखं थुगु पृथ्वीइ नीच्याहु मानव बुद्धिनिगु जन्म जुइधुक्गु दु धाःसा इपि लोककल्याणया निति जन्म जूपि जुल । इपि मानवबुद्धिरिस प्राणीपिनिगु हित व मुख्या निति माःगु कर्मत या गु जुल ।

बुद्धर्मय् पूर्वजन्म व पुनर्जन्मयागु खेयात न विशेषता वियावयाच्चंगु दु । दुःखी जुयाः जन्म जूगु बाय् दुःखीया कुलय् जन्म जूगु खःसानं भिगु कर्म यात धाःसा ह्लापायागु जन्मया पाप, दोष व अपराध फुके फडगुया नाप गुलि भिगु चित्त, बाक्य व कार्ययात उलि हे सुख सियेगु अवसर दइगु खँ न वयनावयाच्चंगु दु ।

चित्त, बाक्य व कार्ययात भिगु व कलेश मदुगु-पाखे यंकेगु धर्म बुद्धर्मं जूगुलि थुगु धर्मय् पाप, अपराध बाय् दोषया ज्यात मजुइगु जुयाच्चवन । कर्मिनिगु यायेगु मखु फक्त थम्हं दुःखीपित वान यायेगु व उपकार यायेगु धइगु शिक्षा नं बुद्धर्मं वियावयाच्चंगु दु ।

बुद्धर्मकथं गुह्यतिनं रक्षा याइ वयात देव वा देवी धाइ, गुह्यतिनं भिगु लंपु वयनी वयात ज्ञात्ता धाइ, गुह्यतिनं अज्ञानरूपी व अविद्याहृषी जंजानं चिह्निका: स्वतःवगु ज्ञान व विद्या बिइ वयात जगत्गुह धाइ, गुह्यतिन सुयातं मशिगु ज्या याइमखु वयात तथागत धाइ, गुह्यतिनं संसारयात उत्तिन्यक व्यवहार याइ वयात सम्यक् बुद्ध धाइ, गुह्यतिनं दोष मदुगुकथं संसारं मुक्त दइगु बुद्धि कनी वयात सम्यक् संबुद्ध धाइ, गुह्यतिनं चित्तिकं चवलायेवहगु ज्ञान लुइकी वयात मुनि धाइ, गुह्यतिनं मुनिपित नं ज्ञान बुद्धिया जः बिइ वयात मुनिपित, मुनिशेश्वर वा मुनिन्द्र धका: नं धाइ । बुद्धिनिगु

गुण व शक्ति गुह्यतिनं गुजोगु सय्काकाइ उह्यतिनं उजोगु हे लोगु यडपुसेच्चंगु व भिगु बाक्यं सम्बोधन याइगु जुल । विशेषयानाः बुद्धिपित शास्त्रा जादगुह धका: चित्त, बाक्य व ज्या शुद्धयानाः भावना यात धाःसा निर्वाण पद् च्चवनाच्चंपि बुद्धिं प्रसन्न जुइ धका: न धयातःगु दु ।

आदिनिसे थौतकया बुद्धर्मय् अकुशलगु दक्ष बांछवयेगु व कुशलगुजक भुकेगु यक्त शिक्षात वियातःगु दु । सुयातं दुःख वियाः, कला नकाः, स्वये पाले यानाः बाय् युद्ध यानाः बुद्धर्मयागु रक्षा यायेमाः धका: न धयातःगु भु । बुद्धर्म, ज्ञान व बुद्धिया भण्डार जूगु कारण ह्लापायापि राजा, महाराजा, सम्राट्, पण्डित ज्ञानीगुणी आदिविसं बुद्धर्मयात रक्षा यानाथकल । सुयागु खं न्यनाः सुनानं धाःगु धका: बाय् सुयातं सुनानं प्रहण या धका: करवलयागु जंजालय् चलनाः सनूतसे बुद्धर्मयात मानप्याःगु नं मदु । संसारय् गुलि नं बौद्धत दु इपि दक्षतिनं थःथःगु ज्ञान व बुद्धि खंका: जक हे बुद्धर्म-यात थःगु धर्म धका: नालाकायावयाच्चंगु दु ।

संसारय् गुगु धर्म, ज्ञान व बुद्धिनाप ज्वःमदु रत्न समार्नपि बुद्धिपित सुथह्लापां अथवा गुगु नं इलय् लुमंकीबलय् “नमो रत्न वयाय” धकाः न धाइगु चलन दु । विरत्नया ग्रथं बुद्धरत्न, धर्मरत्न व संघरत्न धका: धाइगु जुल । विरत्न शरण धाइगु इलय् बुद्ध, धर्म व संघया शरणय् वनेगु, वंगु बाय् च्चंगु जुल । गुलिसिनं गुरुबुद्ध, गुरुधर्म, गुरुसंवं तथैवत धका: ववनांजक बुद्ध-यात लुमंकेगु नं यानावयाच्चवन ।

आदिनिसे थौतकया बुद्धर्मयात ह्यसिइकेगु ले यवव दु । सक्षियागु नं मंगल जुइमा धइगु कमां हे बुद्धर्म थौतक न चलय् जुशावयाच्चवन । उगु धर्मय् दुने छु नं कथंया भेद व द्वेषया नापं दोष नं मदु । उकि ‘मग्नु सब्ब मंगल’ धका: बुद्धमार्गीपि नं सुयह्लापनं कामना याइगु जुल ।

विधुर महाजातक काय्-म्हाय्-पिन्त अववाद उपदेश ब्यूगु

— भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

भमचातयसं माजुयागु आजायात आंदरपूर्वकं
प्रहण यानाकयाः दरबारं ववहंवयाः धम्मपाल मन्त्रीपुत्र
याथाय वनाःलि 'भो स्वामिपि ! मन्त्री अवुं झीत
अववाद उपदेश बोया लागी सःतादिल । आः वसपोल
अनन्त गुण दुहृ झीगु जन्मदाता बोयागु दर्शन यायेगु
थव झीगु प्रतिमगु घौका खः । सकले दाजुकिजा, तता-
केहे, थःथिति इष्टमित्रपि छगु थासय मुनादीमाल ।'
थुलि धायेव धम्मपाल मन्त्रीपुत्र कुमारं लितः हे मध्युस्थ
मनय सन्ताप चाथाः मिखां खवबि हायेकाः किजादिसं
चाःहुयेकाः मालिक जुयाच्वंह्य थः बौयायाय वन । विधुर
मन्त्री न मिखां खवबि हायेकाः खवाः खयुक तयाः थःथाय
वयाच्वंपि थः काय्पि खनाः मन इवातुक तयाः काय्पित
घयुयाः बारम्दार चृष्णा नयाः तःवीह्य काय्ह्य
धम्मपालयात भतीचा थःगु मनय फेतुकातल ।

थः जहान् व काय्म्हायार्पि सकले मुनाच्वंथाय
कोर्यापिने वनाः अववाद उपदेश वियाविज्यात ।

'बौ जुयाच्वंह्य जितः अत्यन्त यःपि भो, तःधीहृ
काय, माइलाह्य काय, कान्ताह्य काय्पि सकले ! ठिनि
बौ जुयाच्वनाह्य जि थनि सोन्तुतक जन धन मन व
शरीर आराम सुखपूर्वकं चवंचवने दइगु जुयाच्वन ।
स्वन्हु वित्य ज्वीधुंकल धायेव कच्चायन मानवकं यंक-
थाय निश्चयन वनेमाःगु जुयाच्वन । कच्चायन मानवक
धोंहे वनेमाःह्य जूसांतबि, जि यःपि काय्म्हायाय्पित
आदिर उपकार उवीगु बःकायेगु अववाद उपदेश मविया-
निगु जूगुलि यानाः उक्त मानवकयाके प्रार्थना यानाः
निन्हु स्वन्हुया लागी जि थन वयाच्वनागु खः । आः थुगु
समयस जि रत्नयें ज्याःपि अत्यन्त यःपि काय् कलाःपित

थन तोताथके माःगुलि आः थन अन्तिमगु अववाद उप-
देश छत्वाःचा वियाथके त्यना । थव जिगु अववाद उप-
देशयात न्हावलेसं थःथःगु मनय ल्वीकाः चवंचवनेमाल ।
लिया महाराजाधिराजयाथाय वनाः हाजिर जूवनेगु
बखत्य छिमित जुञ्जुं छिमि बोन छिमित छुं अववाद
उपदेश वियाथकूगु दुला ? धकाः न्यनाविज्याइगु बखत्य
बौ जुयाच्वनाम्ह जि वियाथकागु अववाद उपदेश ध्यावकं
महाराजाधिराजयात विन्ति यानाड्यु । जि वियाथकागु
अववाद उपदेश न्यनाविज्याइवलय् बौ जुयाच्वनाम्ह
जितः लुमंकाः नुगःमौळकाः जि काय्पित आदर सम्मान
यानाः जिगु यासय चवनाः ज्या यानाच्वं धकाः धया-
विज्याः सा छिमिसं जुजुयात थथे विन्ति या—“भो आनु-
भाव सम्पन्नम्ह महाराजाधिराज ! मनूत्यत शासन
यानाच्वंपि श्वेतछत्रं कुपाच्वंपि जन्म्बूद्धीयथा सच्चित व
छम्ह जुजुविनिन्धयपि गुम्ह जुजु छलपोलया समानगु
शासनय चवने के ? थुगु पकारं श्वेतछत्रं कूपि परस्पर
जुजुपि हे समान ज्वी श्रयोग्य जूःधासेलि जि थें ज्याःपि
मन्त्रीया सन्तानपि जलपोलया समान थासय चवनेगु
साहस गवज्य यायेहे ? पशुत्य जुजु मिहराजनाप
समान मजूम्ह बुराम्ह धोंवा ये तु छलपोलनाप-
जिति समान याये योग्य मजू ।” धकाः विन्ति
यानाड्यु” धकाः अववाद उपदेश वियाविज्यात । उगु
सत्यस भहाम्त्रीया काय, कलाः, स्त्राय्पि, थःथितिपि,
परिकारपि, तोकरवानरत समेतं व खें न्येंको व्यक्तिपि
सकलें थःगु शरीरयात स्थिर यानातये मफयाः खवाः
खयुक तयाः धन्दा सुर्ता कयाः ह्वांपि ह्वांपि च्वांपि च्वांपि
(कथहं)

स्वीकारने गतिविधि

(नेपालीभाषा)

मासिक बुद्धपूजा

२०५३ मार्ग २०, काठमाडौं

यहाँको आनन्दकुटी विहारमा प्रत्येक महिनाको पूर्णिमाका दिन भैरवेको नियमित बुद्धपूजा मंसीरपूर्णिमा का दिन भिक्षु अन्तिरुद्ध महास्थविर समक्ष शीलप्रार्थना भई सम्पन्न भयो । उक्त दिन भिक्षु धर्मसूतिबाट धर्मदेशना हुनुका साथ आनन्दकुटी विहार दायक सभाबाट भोजन प्रदान गरिएको थियो ।

धर्मोदय प्रवचन

२०५३ मार्ग १०, काठमाडौं-

धर्मोदय सभाद्वारा आयोजित धर्मोदय प्रवचनको अध्या धर्मावतीले आएको प्रवचनमा भन्नुभयो— “परमार्थ र प्रज्ञप्ति गरी दुइङकारका धर्म छन् । कसैप्रति भेदभाव राख्नुन्जेल मानिसको मन शुद्ध होदेन । महिला पुरुष अनि उच्चजात र नोचजात भनी पक्षपात गर्न नहुनेलाई परमार्थ देशना भनिन्थ । प्रज्ञप्ति भनेको चटक जस्त मात्र देखाइरहेको हो । मरेपछि पञ्चवत्सवमा नै पुगिने भएकोले नारी र पुरुष भनी भेदभाव गरिन् उचित होइन । आइमाई पनि लोग्नेमान्छे तालका छन् र लोग्नेमान्छे पनि आइमाई तालका पाइन्छन् । कोमल हृदय र स्नेह गर्ने मन महिलामा छ । मानिसले आफूले गरेको दोष स्वीकार गरी आपत्तिदेशना गर्नुपर्छ । क्रिश्चियनहरूले प्रत्येक आइतबार चर्चमा गएर आफ्नो

गत्ती स्वीकारन जान्छन् ।”

धर्मदूत तथा प्रवचन उपसमितिका संयोजक सुवर्ण शाक्यद्वारा संचालित सो कार्यक्रममा उपाध्यक्ष भक्तिदास श्रेष्ठले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभएको थियो ।

बुद्धधर्म र दर्शन विषयमा गोष्ठी

२०५३ मार्ग ६, काठमाडौं-

थेरवाद बौद्ध दायक केन्द्रोय परिषद्वारा आयोजित बुद्धधर्म र दर्शनविषयमा भएको गोष्ठीमा परिषद्का सल्लाहकार लोकबहादुर शाक्यले प्रस्तावना प्रस्तुत गर्दे नेपालमा मानिएका थावक्यान, महायान र बज्रयानमा एउटै प्रकारका धर्म र दर्शनका कुरा उल्लेख भएको कुरा बताउनुभयो । गोष्ठीमा भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले विविध यानमध्ये आजकाल थेरवादी र महायानीको दृष्टिकोणमध्ये भएको कुरा बताउनुहोस्तै बज्रयानीको दृष्टिकोणमध्ये भएको कुरा चर्चा गर्नुका साथे परिवाण र सम्पर्क जस्ता पवित्र कार्यहरू पनि आजकाल तमासा जस्तो भइसकेको कुरा उल्लेख गर्नुभयो ।

यसेगरी भिक्षु विशुद्धानन्द महास्थविरले विभिन्न बौद्ध सम्प्रदायमा एकता कायम गर्न समन्वय समिति खडा । गर्नुपन्ने कुरा बताउनुभयो भने अनगारिका धर्मवतीले बुद्धधर्ममा जति सम्प्रदाय रहेतापनि बुद्धयान एउटैमात्र छ र भक्तिमार्ग तथा ज्ञानमार्गमध्ये ज्ञानमार्ग नै उच्चकोटिको छ भनी बताउनुभयो । यसे क्रममा विद्याभूषण बज्राचार्यले बज्राचार्य एउटा उपाधि हो थर होइन भन्नुभयो भने रमानन्दप्रसाद सिहले बुद्धधर्म-

को ग्रनुसरण गरी वित्त शुद्ध गर्नु मात्रधर्म हो भन्नु भयो । सत्यमोहन जोशीले गुरुज्यूहरूले शाक्य र बज्ञा-चार्यहरूलाई मात्र दीक्षा दिई अरु जातिलाई नदिने संकुचित भाव राखेको कुरा बताउनुभयो भने भक्तिदास थ्रेछले स्मृतिप्रस्थानको अस्यास गरेर रचनात्मक पाइला सानेतर्फ अग्रसर हुनुपर्ने कुरा बताउनुभयो । दीपक गुरुहरूले देशका विभिन्न ठाउँमा ३५ बटा गुम्बा निर्माण गरिएको र २० लाख परिवारले बुद्धधर्मको ने अनुसरण गरेको कुरामाथि प्रकाश पार्नुभयो । आशारत्न तण्डकारले श्रीलङ्कामा बुद्धधर्मका विभिन्न निकाय रहेको कुरा बताउनुहुँदै शील, समाधि र प्रज्ञामा ने सबैले जोड दिनुपर्ने कुरा बताउनुभयो । सचिव विष्णुरत्न शाक्यले स्वागतभाषण गर्नुपर्एको सो बेला उपाधवक्ष कृष्णकुमार प्रजापतिद्वारा वन्यवाद जापन गरिएको थियो ।

बौद्ध शिष्टमण्डलको स्वागत

२०५३ मार्ग १२, कीतिपुर-

लुम्बिनीमा चीनिया बौद्ध विहारको शिलान्यास समारोहका लागि नेपाल आएका ६५ सदस्यीय बौद्ध शिष्टमण्डलको यहाँ स्थित नारमण्डप श्रीकाँतिविहारमा स्वागत गरियो । शिष्टमण्डलका ५० जना लिखकृहरू-द्वारा बुद्धपूजापश्चात् शिष्टमण्डलको स्वागत गर्दै लिखु सुवर्णन महास्थविरले भन्नुभयो- “चीनिया अमर यादी सूइ चिन चु, काहियान र ह्वै नसांगको यादावृत्तान्तबाट बौद्ध तीर्थस्थल र सांस्कृतिकस्थलको अध्ययन शब्देषणका लागि मार्गनिर्देशन भएको छ ।” सो बेला प्रत्युत्तर भाषण गर्दै शिष्टमण्डलका नेता मूँ लिङ्गो बेनले नेपाल र चीनको सांस्कृतिक तथा मैत्रीसम्बन्ध आउँदा बर्ह-हरूमा गाढा हुने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । थाई कन्सुलर थोन्याईले प्रत्येक पाहुनालाई थाई बायग, श्रीकीति-

विहारबाट पासपोर्ट थैलो उपहार दिनुका साथै चीनिया मण्डलले बुढमूर्ति र ३८,०००- नगद विहारलाई प्रदान गरिएको थियो । कार्यक्रममा भंजुथी दर्यानृत्य पनि प्रस्तुत गरिएको थियो ।

(नेपालभाषा)

उपासिकारामया वार्षिक समारोह

१११६ यंलाथ २, ये-

किन्दोलया निर्वाणमूर्ति उपासिकाराम संरक्षण समितिया दैमूँज्या व अनगारिका दिवंगत धम्मचारी, विरती, विभुखाया लिसे रत्नहीरा उपासिकाया वार्षिक पुण्यतिथि व अनवा भीमान्या नानं दयेहूँगु चारधाम चैत्यदा दुसाँदै व गुलाधर्मदेशना बच्चाःगु मुँज्या सांसद पद्मरत्न तुलाधर व यल उपमहानगरपालिकाया प्रमुख बेखारत्न शाक्यया आतिथय् अनगारिका धम्मवतोयागु समापतिःवय न्हात ।

ज्ञानभालाभजनं शुरु जूँगु थुगु ज्याइवलय् शील-प्रार्थना, बुद्धपूजा, धर्मदेशना व अनगारिकापित भोजन प्रदान न जूँगु खः । उकुँदु त्रिनय् विष्णुरत्न शाक्य लसकुम न्वचु ब्युसे न्हाकूँगु ज्याइवलय् उपाध्यक्ष पूर्ण-रत्न वज्ञाचार्य व धर्मरत्न शाक्य त्रिशूलीपितं थौक्क्लय् उपासिकारामय् जुयाच्वंगु ज्याखे बारे व थुगु संरक्षण समितिया कोजाध्यक्ष किरणं ल्याःचाः न्हाव्यवाच्यूँगु खः ।

स्वयम्भू छ्याड गुठीया तालुकदार अष्टवहाँदुर लामां उपासिकारामया जग्गाया लालपुर्जी हक्काला धाःपिसं काःवःगु बारे स्पष्टीकरण वियावलय् मुदा जुयाच्वंगु मस्यूँगु व लिपा सियावःगु खै कैसे थम्हं रसिद वियावलय् हक्कालातसे मेगु जग्गाया मुदाया फैसला व निहृ वकिलत नापं बवनाहःगुलि कैफियतय् फैसलाया प्राधारय् रसिद वियाव धकाः च्यागु दु धयादिल ।

मूर्पाहाँ सांसद पद्धरत्न तुलाधरं 'अनगारिका धम्मवती व उपासिकारामया संक्षिप्त परिचय' सफू विमोचन यासे थःगु मंखें प्वंकादिल । यल उपमहानगर पलिकाया प्रमुख बेखारत्न शाक्यं नं थःगु मंखे प्वंकाबिजयात । मुँज्या नक्षिया ग्रातनं अनगारिका धम्मवति गुलाधर्म ववचाःगु व थुगु ज्याइव्याया बारथ् उपदेशविसे सभा ववचाःगु बचं वियाबिजयात ।

कार्यसमितिया नूधाः

१११६ यैलाथ्व ८, यल-

अक्षेश्वर महाविहार संरक्षण समितिया खुक्वःगु वाषिक साधारणसभां प्रा. आशाराम शाक्यया अध्यक्षताय् उगु समितिया कार्यकारिणी समितिइ जिछह्य सदस्यत चवनाः नूधाः याःगु दु । भेषि सदस्यपि मध्यय् उपाध्यक्षद्वय, सचिव, कोषाध्यक्ष व सहस्रिव छसीकथ न रेद्रनरत्तेह शाक्य, सूर्यमान वज्राचार्य, बुद्धिराज वज्राचार्य, कुलबहादुर शाक्य व बाबुराजा वज्राचार्यपि दुथ्याःगु दुसा सदस्यपि रूपकुमार शाक्य, इन्द्रानन्द वज्राचार्य, प्रकाश वज्राचार्य, अजय शाक्य व राजेश शाक्यपि दुथ्याःगु दु ।

थेहे बौद्धविहार संघया कार्यकारिणिइ नूधाः जूकथं अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, महासचिव, सचिव व कोषाध्यक्ष छसीकथं बुद्धिराज वज्राचार्य, प्रा. आशाराम शाक्य कुलबहादुर शाक्य, सूर्यमान वज्राचार्य, आशारत्न शाक्य व हेमवज्र शाक्यपि चवनाविजयाःगु दुसा सदस्यपि विश्ववज्र वज्राचार्य, विनोदकुमार वज्राचार्य, बाबुकाजी शाक्य, नेमरत्न वज्राचार्य व सिद्धिबहादुर शाक्यपि चवनाविजयाःगु दु ।

उपासक मन्त

१११६ यैलाथ्व १३, थिमि-

अनया नगदेश बुद्धविहारय् "शान्तिया महानायक

तथागत बुद्धया शिलामूर्ति"या नापं बुद्धजीवनीलिसे स्वापु दुगु प्यंगु धामया प्रतीक स्वनेगु ज्याय् ग्यसुनाःगु आधिक व भौतिक ग्वाहालि यानाद्यूम्ह थःगुहे विशेष-पतया ज्याइव्यः पंक जंश्व ववचायेवुकूम्ह बौद्ध समूहगा संस्थापक दुजः वचलाल बावेजु दिवंगत जुल । वसपोलया गुणानुस्मरण यायेकथं बुद्धविहारय् बौद्धसमूहसहित नग-देश ज्ञानमाला भजनत्वलःपाखे मंकाःकथं छगु पिलेट मौन चवनाः निर्वाण कामना यात ।

बुद्धि हन

१११६ कौलाथ्व ११, यल-

थतय् सुमंगलविहार पुनर्निर्माण ज्या ववचाःगु व भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरया ७६ दे बुद्धि हतेगु ज्या सुमंगल बोद्धसंघया ग्वसालय् तःजिक जुल । शोलप्रार्थना सुरुज्ञगु थुगु ज्याइवलय् बुद्धपुजा व मंगलसूत्रपाठ भिक्षु-संघपाखे जूगु खः ।

भीम शाक्यं लस्कुसन्वच्च वियाविजयाःगु थ्वबेलय् मूर्पाहाँ यल उपमहानगरपलिकाया प्रमुख बेखारत्न शाक्यं विहारया लवहेपौ व "भी सुमंगलविहारः एक अध्ययन" सफू उलेज्याया लिसे विहार दयेकेगु ज्याय् न्हाथनेवहःगु ज्या याःगु बापत हिराकाजी सुजिकाः, भीम शाक्य व नातिकाजी शाक्यपिन्त हनापौ लःल्लासे विहार प्रतिक्रमणप्रति दुःख व्यक्त यानाःलि उखेपाखे नं मिखा व्येदाःगु खें कुलाविज्यात । सफूया च्वभि व विहार निर्माण समितिया सचिव महेद्ररत्न शाक्यं प्रति-वेदन न्हाव्याविजयाःगु थुगु ज्याइवलय् अनगारिका धम्मवती बुद्धधर्मया प्रचारय् ग्वाहालि यानाभवने फुगु भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरया देन खः धयाविज्यात । थेहेधर्मरत्न शाक्य, विशूलीपाखे नं मंखें प्वंकाबिज्यात ।

बुद्धघोष भन्ते ७६ दे क्यंगु लसताय् अक्षेश्वर महाविहार संघ व बौद्धविहार संघ यलयापाखे बुद्धिराज

वज्ञाचार्यं हनौपो देषाःगु ध्वबेलय् विहार पुर्निमणि
समितिया अध्यक्ष सिद्धिवहादुर शाक्यं समितिया काइल
हस्तान्तरणया लिसे थःगु मन्खं नं प्वक्काविज्यात । थथे हे
थेरवाद बौद्ध केन्द्रीय दायक परिषद्या नायः बखतवहादुर
चिक्रकारं उपत्यकां पिने वनाः धर्मं प्रचार यायेमाःगु खं
कुलादिल ।

भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरं धर्मदेशना यासे विहार
धैंगु उपकारया माध्यम खः, पुण्यकार्यय् तिबः बिङु याय्
खः गथे धाःसा— स्कूल थे, अस्पताल थे, पसः थे खः ।
दानं— चित्त प्रसन्न जुयः सुगतिइ लाइ अथाविज्यात ।
मयजु इन्दिरा शाक्यं सुभाय् देषायाविज्याःगु व सुमंगल
बौद्धसंघया सचिव पूर्णमान शाक्यं संचालन याःगु थुगु
ज्याइश्वःया मुैज्या नायः संघ उपमहानायक भिक्षु अति-
रुद्ध महास्थविरं पुण्यानुसोदन यानाः ववचायेकूगु थुगु
ज्याइश्वलय् आशारत्न धार्खाः व चन्द्रदेवी धार्खाः नाग-
वाहाःपाखे भिक्षु, अनगारिका व उपासक उपासिकापित
जलपान व भोजनसहितया व्यवस्था यानाः नं थकालिपि
मन्त्रेपित चीवरदान यानाविज्याःगु खः । अथे हे हिरा-
काजी सुजिकाः, भीम शाक्य व नातिकाजी शाक्यपित
महति महति वस्त्रया लागी दां लःल्लानाविज्याःगु
जुल ।

सफू पिदन

१०१६ कौलाथ्व ३, ये-

थनया श्रोमवाहाः, नःबहिया हीरारत्न वज्ञा-
चार्यया दिवंगत मां भवानीमाया वज्ञाचार्यया जन्मदि-
कुन्तु जिंच्चागू विहारया वज्ञाचार्यं स्थविरपित यथाशद्रा-
पिण्डावत्सहित ‘आर्यतारा पूजाविधि’ हस्तमुद्वासहितगु
सफू पिथनाः दान यानाविज्यात । पं. बद्रीरत्न वज्ञा-
चार्यया सम्पापनय् पिदंगु थुगु सफूया नापं १११७
हृपूजा कुन्तु ‘हारीति मां’ सफू नं पिदंगु खः ।

थेरवादी परम्पराकथं तिथि हन

१११६ कौलागा १, ये-

थनया सिकंमूबहलय् उपासिका मायादेवी शाक्यं
थःमदुहु भाःत कुलवहादुर शाक्य व म्हाय् चाँदनी
शाक्यया निवार्ण कामना यानाः देय्यदेसं हनावइचंगु
तिथि परम्परागत महायानी परम्पराया शाद्विधि
यानाः महैसे थेरवादी परम्पराकथं धर्मदेशना व बुद्ध-
पूजा यानाः हन ।

स्वयस्मू ज्ञानमाला भजनं सुरुयाःगु उगु ज्या-
इवलय् नेपाल बौद्ध समाजया संस्थापक अध्यक्ष प्रेम-
बमादुर शाक्यं बौद्धत शान्तितक हालाः थःत छचनय्
वदानाः गालय् थुनीपित तक नं प्रतित्राद मयाइगु याइपि
जूगुलि बुद्धर्मया प्रगति जवी मफुगु व लुम्बिनीया तकं
विकास जवी मफुगु खं न्हाथनाः बुद्धर्मया सारसंक्षेप
कनाविज्यात । थथे हे आवन्दभूमिया सम्पादक सुवर्ण
शाक्यं ज्ञानमालाय् उत्तेख जुयाचंगु निइवःया व्याख्या-
यासे बुद्धर्म व उकिया देन बारय् थःगु मन्त्रव्य प्वक्का-
विज्यात । उगु निइवः खः-

थन वैगु अथे जक म्वायेत मखु,

पीर दुःख फैक जक सीत मखु ।

उब्धलय् अनगारिका धर्मवतीपाखे बुद्धपूजा
न्हाकाविज्याःगु व मायादेवी शाक्यपाखे दानप्रदान एवं
भोजन प्रदान जूगु खः ।

कठिन चीवरदान

१११७ कौलागा ७ ये-

थनया संघाराम विहारय् भिक्षुपि वर्षावास
चवनाविज्याःगु पूवंगुया लसताय् भिक्षुसंघयात कठिन
चीवरदान ज्याइवः ववचाःगु दु । खुसिबु विहारंनिसे
संघाराम विहारतक कठिन जात्रा, बुद्धपूजा व धर्मदेशना

जूगु उगु ज्याइवः ज्ञानमाला भजनं सुरभूगु खः ।

उपाधि व सिर्पि: देछाल

१११७ कछलाथ्व १, ये-

बुद्धधर्म व नेपालमाषाया नंजाःहा चवसि व
ग्रःवेषक भिक्षु सुदर्शन महास्थविरयात् नेपालभाषा परि-
षदं मानार्थं उपाधि 'भाषाथुवाः' देछाःगु दुसा ने. सं.
१०५७ निसे मदिक्क न्हानावइच्चंगु ज्ञानमालाया
क्षिखुक्वःमिठि संस्करण पिकयाः कीतिमान तःगु, संस्कृति
व सेवाया थोथी गतिविधि न्हाकावइच्चंगु ज्ञानमाला
भजनखलः स्वयम्भूयात् ने. सं. १११६ या चित्तघर
सिरपाः लःल्लाःगु दु ।

भाषाथुवाः जुयाबिज्याःहा भिक्षु सुदर्शन महा-
स्थविरया मूपाहाँलय १११७ दे वयंगु न्हूदेया लसताय्
मंकाःखलकं चवसाःवःगु न्हूदेया भितुना जुलुस थनया
बसन्तपुरय् चववायेकूगु दु । न्हूदेय समारोह समितिया
अध्यक्ष राजपरिषद्या सदस्य कनकमान शाक्य व मंकाः
खलेया नायः सांमद पद्मरत्न तुलाधर सम्मिलित जूगु
उगु समारोहय् भिक्षु सुदर्शनं थःगु मंतुना प्वंकुसे जुलुसय्
चवतिकयाः देन व्यूपि स्वखलः भित पुरस्कार न इना-
बिज्याःगु खः ।

किरणदीक्षा चवचाल

१११७ कछलाथ्व १५, ये-

थनया सत्त्वतारावज्ज्व चज्ञाचार्यया छेय् चज्ज-
यानी बौद्ध परम्पराकथंया दीक्षा प्रदान सम्पन्न जुल ।
चव्यदां तयेगु ज्यां सुरु जुयाःलि नीसी यायेगु, गुरु योग,
किरणकोटन, अठटमीवृत, अधिवासन, मण्डलप्रवेश (मूल)
पूर्णा, सिन्दूरार्चन, पूर्णा, अवलाभिषेक व सित्त्व खः
ल्हयेगु (रजपवाह) यानाः भिनिन्दुं चववाइगु थुगु
ज्याइवलय् बुद्ध धर्म व संघया बारे कनेगु, स्यनेगु,
युइकेगु आवि याइगु नेपालया थःगुहे कथया परम्पराकथं

चवचायेकूगु खः ।

थुगु ज्याइवलय् पंडित बद्रीरत्न चज्ञाचार्यया
मूलाचार्यत्वय् सत्त्वतारावज्ज्व चज्ञाचार्यया उपाध्यायत्व
व कर्णहर्ष चज्ञाचार्यया गीताचार्यत्वय् धर्मरत्न, अठटरत्न
फणीन्द्ररत्न, हिरारत्न व मीमलाल चज्ञाचार्ययिगु
र्वाहालि दुगु खः ।

कथिनउत्सव व जन्मनिहि हन

१११७ कछलाथ्व ११, ये-

थनया विश्वशान्ति विहारया 'कथिनउत्सव'
वार्षिकोत्सव लिसे भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरया जन्मनिहि
हगु दु ।

शीलप्रार्थना व बुद्धपूजां सुरु जूगु उगु समारोहय्
लसकुसन्वच्च विहार दायक समितिया नायः प्रेमलाल
शेषं वियादीगु खःसा वार्षिक प्रतिवेदन विहारया
छचांजय् असिता धार्वावा; व आर्थिक प्रतिवेदन ल्यू दा-
भर्वे प्रेमजाजी बनियां प्रस्तुत यानादीगु खः ।

श्रीलङ्का, थाइलाप्ड व स्यानमारया महामहिम
राजदूतपिनिगु उपस्थितिइ कथिनदान मलेशियां ज्ञाःपि
उपासकोपासिकापिसं यानादीगु खः । थुगु समारोह
मयजु साधना शेषं न्हाकादीगु खः ।

थुगु समारोहय् चववानाबिज्यासे प्रा. सुवर्ण
शाक्यं धयाबिज्यात, "थव विहारय् आः वइगु फागुन १
गतेनिसे परिपत्तिया नापं श्री प्रया सरकारयागु पाठ्य-
क्रम न दुर्ध्याकाः व्वंकेगु सुरु जुइत्यंगु दु । आःयात
परीक्षणया रूपय १५ ह्य (आमणेर १० ह्य व अतगा-
रिका ५ ह्य) मस्तनिसे थव विहारय है नये, चवने, पुरेगु
समेत चवस्था यानाः सुरु यानायंकेगु च्वसाः दु ।" न्हूगु
विहार निमणि यायेमाःगु श्रीचित्यबारय चववासे भाजु
शाक्यं धयाबिज्यात- 'विहारया विहारं जायाच्वंगु
नेपालय् पुलांगु विहारय् बुद्धपूजा अध्ययनया साथ्य

अस्थास नं याकेगु व्यवस्था सदया बनेधुकूगु दु ।'

नेपा: व मलेशियाया उपासकोपासिकापिनिगु थडो थो थुगु विहारया पुनर्निमणिया जया थुलितवक सिधल, आः चंतवया गजू लं सियेगु बाँकी दनि, थव लं सियेगु जया झी नेपा:मिपिनिगु थडापूर्वकं फइ धइगु आशा कयाच्चना धकाः विहार प्रमुख भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरं मंखे घंकाबिज्यात ।

धन्यवाद ज्ञापन विहारया दुःः श्रगुरमान तुलाधरं यानादीगु खः । थुकुन्हु भन्ते, अतगारिकांि, उपस्थित सकल उपासकोपासिकापित जलगान व भोजनया व्यवस्था न जूगु खः ।

राजीनामा

१११७ कछलाध्व १०, यल-

थनया शाक्यसिह विहारय् गठन जूगु शिक्षा सभाया थी थी पद्य च्चनाच्चर्वंपि भिक्षुपिसं राजीनामा वियाबिज्याःगु दु । राजीनामाय उराध्यक्ष भिक्षु धम्म-सोभनं वर्तमान परिस्थितिवश समयया अभाव, सह-सचिव भिक्षु सुमेधं समयया अभाव व सल्लाहकार भिक्षु कुमारकाश्यपं पौदगलिक कठिनाइ व बेफुर्संतया कारण न्ह्यथनाबिज्याःगु दु ।

बुसादै हन

१११७ कछलाध्व १५, यल -

थनया विश्वशान्ति मैत्री विहारय् पं. मुक्तिराज वज्जाचार्यपाँखे कलशपूजा व बुद्धपूजा न्ह्याकाः विहारया २३ क्वःगु बुसादै हंगु दु । भिक्षु कालुदायीसमक्ष पंचशील प्रार्थनां सुरुज्जु उव्यलय यल उपमहानगरगलिकाया प्रमुख बेखारत्न शाक्यं सांस्कृतिक सम्पदा सरक्षण यानातयेमाःगु खेयात कुलाः बौद्धतसे बौद्ध आचरण पालन यायेमाःगु खं न्ह्यथनाबिज्यात । प्रा. आशाराम शाक्यपाँखे बुद्धधर्मय अनीश्वरवादया सिद्धान्तया व्याख्या-

यासे कतिपुत्रिया वहत्व न्ह्यथनाबिज्याःगु थुगु इलय थेरवाद बौद्ध वापक केन्द्रीय परिषद्या नायः बखतबहादुर वित्रतारं थुखुसी मोहनिया पर्वय हिसा प्रवृत्ति हो जूगु खं चर्वा यानादिल . चक्रनेहर वज्जाचार्य व डा. बुद्धिर वज्जं सेवाया ऐतिहासिक महत्व कनाबिज्यात सा रणबहादुर गुरुङ धादिङ्गः जिल्लाया ल्यायम्हपित बौद्ध जागरण शिविरपाँखे बौद्धदर्शन बोध याकूगु व साम्प्रदायिक भावनायात त्वःताः बुद्ध्यानयात कःधाये माःगु खं न्ह्यथनादिल । थथे हे हेराकाजी सुजिकाःनं कतिपुत्रिया महत्वया खं कनाः पुण्यानुमोदन याकूया नापं पवित्रबहादुर वज्जाचार्य, विष्णुरत्न शाक्य व लोक-बहादुर शाक्यपिसं जनचेतना थकायाः समाज व धर्मया नामय जुयाच्चर्वंगु असमान व्यवहार व विकृतिप्रात सुधार यायेमाःगु खं कनाबिज्यात ।

बुद्धधर्मसम्बन्धी प्रशिक्षण जुल

१११६ यंलागा ६, यल-

थनया सुनाकोयिइ बुद्धधर्मकथंया जीवनपद्धति व व्यावहारिकता विषय न्ह्याकूगु बुद्धधर्मसम्बन्धी प्रशिक्षणय निषःस्मृ उरातक उपासिकापिसं द्वति काःगु दु । भिक्षु कालुदायी उलेज्यायाःगु उगु इलय भिक्षु सुनन्द, अनगारिका कुसुम, मय्जु अमिता धाख्वाः, महेन्द्र-रत्न शाक्य व शाक्य सुरेनपिनिपाँखे प्रशिक्षण जूगु खः ।

सिर्पा: इन

१११६ यंलागा ३० सुनसरी-

यनया धरानय च्चंगु शिक्षा स नूहं सम्यक् संबुद्धया अष्टाङ्गिक मार्गयात कःधायेकथं परियत्ति शिक्षा व्वनाः उत्तिर्ण जूपि विद्यार्थीपित मूपाहाँ सरला कायछपाँखे सिर्पा: इंकूगु दु । सिर्पा: काःपिमध्यय छगूगु तगिनय प्रथम श्रेणिइ पास जूपि देवीमाया शाक्य व मणीश-

ताम्राकार, द्वितीय श्रेणीइ पास जूँपि इन्दिरा हलुवाइ
इंदु हलुवाई, प्रजवला शाक्य व हीरामाया शाक्य,
तृतीय श्रेणीइ पास जूँपि अमित श्रेष्ठ, अनिल श्रेष्ठ व
आशीष श्रेष्ठ अले निगूँगु तगिनय् पास जूँपि संदीप शाक्य
दीपिका शाक्य व आयुष्मा शाक्यपि खः। मयजु देवी-
माया शाक्यया सभापतित्वय् जूँगु उगु ज्याइवलय् अशोक
शाक्य, मयजु विद्या शाक्य, जगन्नाथ विमिरेपिसं शिक्षा-
या महत्त्वद्वारय् थःथःगु मंखना प्वंकूगु खः। थुगु
ज्याइवः मोहन श्रेष्ठं न्हाकूगु खः।

निकबःगु ज्ञानमाला राष्ट्रिय सम्मेलन जुँगु ११६ गुलागा १६, पाल्पा-

ज्ञानमाला महासंघ नेपाल्या ग्रवसालय् ज्ञानमाला
सभा तान्त्रेन, पाल्पां पाः काःकथं अनया व्यवस्था-
पनय् निकबःगु ज्ञानमाला राष्ट्रिय सम्मेलन वंगु थिला-
गा १०, ११ व १२ (पुस २१, २२ व २३) कुन्तु तान-
सेन पाल्पाय् यायेयु ब्रवःछिउगु दु।

जा. य सं, नेपाल्या नायः शान्तरत्न शाक्यया
मुँज्या नायःलय् चंगु मुँज्यां सम्मेसन ताःलाकेत संघ-
या नायःया हे अध्यक्षताय् सचिछ व न्यूछह्यसिगु मूल
समिति स्वंगु दु। थुगु समितिइ फुक्क ज्ञानमाला भजन
खलःया नायःपि दुजलय् ल्यःगु दे। जिन्यागू थीथी उप
समिति व फुक्क उपसमितिया मू संयोजकय् प्रा. सुवर्ण
शाक्ययात ल्यःगु दु।

महाचैत्यविहार, टक्सारत्वाः तान्त्रेनय् चंगु

मुँज्यां ब्रवःछिउगु ज्याइवः थुकथं दु-

१. थिलागा: १० आइतवाः— बौद्ध ज्ञानमालन
सुधय् ज्ञानमाला पाःब्रवसहित सांस्कृतिक, शान्तिरदयात्रा,
हिन्दय् तुनिख्यलय् सम्मेलनया उलेज्या, बन्द ज्याझो—
तान्त्रेन नगरपालिका भवनय् । तान्त्रेन नगरया ६० दे
पुलेद्युकूपि ज्याथ-ज्ययिति-त हनेगु । सनिलय् मतयाः ।

२. थिलागा: ११ सोमवाः— निगू ज्यापौ—
१. थेवाद बुद्धधर्मया विकासय् तान्त्रेन, पाल्पाया देन
(तान्त्रेनपाखो), २. ज्ञानमाला भजनया इतिहास व
बुद्धधर्मया संगीतपक्ष (योपाखो) न्हाव्ययेगु व ज्ञानमाला
खलःपिति पुवः खेल्लावल्लाव प्रतिवेदन ।

३ थिलागा २ मालवाः— श्रीनगर पारलेयक
वनय् न्हू पलिस्था याःम्ह बुद्ध प्रतिमाय् बुद्धपूजा, दृश्या-
वलोकन । हिन्दय् बिजं समारोह व तान्त्रेन घोषणा-प्रव
अनुमोदन । स्वब्रवःगु जा. मा. रा. सम्मेलन पाःया
घोषणा : पुण्यानुमोदन ।

निकबःगु जा. मा. रा. सम्मेलनया इवलय् तान-
सेन नगरपालिकां अनया होटल, लजपाखे सहुलियत तथा
तान्त्रेन नगरय् बौद्ध ध्वाँय् फयांफक्क अध्वः ब्रवयेकेगु व
नगर यत्तुपिच्चुकेगु ।

ज्ञानमाला भजनखलः स्वयम्भुं ह्लापांगु जा. रा.
स. य योंया सम्मेलनया लमन्तिकथं स्मारिका पिकायेगु ।
स्मारिकाया निमित प्रा. सुवर्ण शाक्य, शान्तरत्न शाक्य,
किरणकुमार जोशी व शान्तकुमार वित्कारपि दुथ्याःगु
ज्यासनापुचः नीस्वंगु दु ।

प्र. अ. ग्र. का. का. दर्ता नं.- ३४/०३४/३५

म. क्षे. हु. नि. दर्ता- १६/०५०/५१

नेपाल विद्यालय बुद्धधर्मया लयपौ

नेपाल पिदंगु न्हापांगु बुद्धधर्मया लयपौ आनन्दभूमिया

इनाप

पुनिहर्पतिकं पिदनीगु आनन्दकुटी बिहारया थुगु लयपौ
तालाकातयेया लागी बुद्धधर्मयात निहथं प्रचार प्रसार
यानावं वनेगु इवलय् छिकपिनिगु ग्वाहालिया आशा याना ।

बुद्धधर्म व दर्शनया अनुसन्धनात्मक व रचनात्मक च्वसुत बियादिसँ ।

बौद्ध गतिविधित छवयाहयादिसँ ।

थःगु व्यवसायया विज्ञापन बियादिसँ ।

ग्राहक लहापं--

दैछिया ग्राहक लहापं ६०।- छगूया ६।-

आजीवन ग्राहक लहापं १०००।- तका ।

विज्ञापनया भा:

थाय	छगू पेज (पूरा)	बच्छ पेज	चक्किल पेज
दक्षिणय त्यूनेया कभर-	३,०००।--	१,६००।--	-
दुनेया कभर-	२,०००।--	१,१००।--	६०।-
दुनेया पेजय-	१,०००।--	६०।--	४०।-

दच्छितक थुलं बियादिउसा २० %, खुलातकया १५ % व स्वलातकया १०% छुटया
व्यवस्था दु ।

आनन्दभूमिया

मुद्रक:- बी. एस. प्रिन्टिङ प्रेस, लगं दलाल्लि, यौ । फोन- २३१२२२